

Komparácia jednotiek dobrovoľných hasičských zborov Českej a Slovenskej republiky

Filip Šuška

Bakalárska práca
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Filip Šuška
Osobní číslo: L21672
Studijní program: B1032A020002 Ochrana obyvatelstva
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Komparace jednotek sboru dobrovolných hasičů České a Slovenské republiky

Zásady pro vypracování

- Na základě dostupných zdrojů zpracujte teoretická východiska z dané problematiky.
- Vytvořte komparaci jednotek sboru dobrovolných hasičů České a Slovenské republiky.
- Vyhodnoťte získané výsledky a navrhněte zlepšení technického vybavení jednotek.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Jazyk zpracování: **Slovenština**

Seznam doporučené literatury:

1. BALLY, Michal. *Právny rámec dobrovoľných hasičských zborov obcí*. Online. Krizový manažment. 2022, 21(2), 28-33. ISSN 1336-0019. Dostupné z: doi:10.26552/krm.C.2022.2.28-33.
2. CHROMEK, Ivan a MRAČKOVÁ, Eva. *Postavenie a úlohy dobrovoľných hasičských jednotiek v integrovanom záchrannom systéme*. Spektrum. 2018, roč. 18, č. 1, s. 14-19. ISSN 1804-1639. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/132242>.
3. KRZEMIEŃ, Patrycja, KONÁRIK, Milan a SVETLÍK, Jozef. *Dobrovoľné hasičské zbory pre bezpečnosť na poľsko-slovenskom pohraničí*. Online. 1. Varšava: Akademia WSB. 2022. ISBN 978-83-66794-66-5.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Lukáš Snopek, Ph.D.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **3. května 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 3.5.2024

Jméno a příjmení studenta: Filip Šuška

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Dnešné dobrovoľné hasičské hnutie zohráva neoddeliteľnú úlohu v požiarnej ochrane mnohých krajín, vrátane Slovenskej a Českej republiky. Jeho význam nie je obmedzený len na aktívny zásah počas požiarov, ale zahŕňa aj preventívne opatrenia a vzdelávanie verejnosti. Cieľom tejto bakalárskej práce je podrobná analýza organizácie a technického vybavenia dobrovoľných hasičských zborov v týchto krajinách, s dôrazom na ich fungovanie a prínos k celkovej požiarnej ochrane.

Kľúčové slová: dobrovoľné hasičské hnutie, požiarňa ochrana, organizácia, technické vybavenie, Slovenská republika, Česká republika, preventívne opatrenia, vzdelávanie, terénny výskum, analýza, odporúčania.

ABSTRACT

Today's voluntary firefighter movement plays an indispensable role in fire protection in many countries, including Slovakia and the Czech Republic. Its significance extends beyond active intervention during fires to include preventive measures and public education. The aim of this bachelor thesis is a detailed analysis of the organization and technical equipment of voluntary fire departments in these countries, with an emphasis on their functioning and contribution to overall fire protection.

Keywords: Voluntary Firefighter Movement, Fire Protection, Organization, Technical Equipment, Slovakia, Czech Republic, Preventive Measures, Education, Field Research, Analysis, Recommendations.

Rád by som sa poďakoval v prvom rade svojmu vedúcemu bakalárskej práce Ing. Lukášovi Snopkovi Ph.D. za jeho čas, trpezlivosť, odborné vedenie rady a pomoc, ktoré mi vždy veľmi ochotne venoval počas písania mojej práce. Patričné poďakovanie patrí taktiež mojej rodine, blízkym a priateľom, ktorí ma podporovali počas celého štúdia a písania tejto práce. V poslednom rade sa chcem poďakovať všetkým respondentom za ich čas a ochotu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 DEFINÍCIA A VÝZNAM DOBROVOLENEHO HASIČSKÉHO HNUTIA.....	13
1.1 LEGISLATÍVNY RÁMEC DOBROVOLENEHO HASIČSKÝCH ZBOROV SLOVENSKEJ REPUBLIKY	14
1.2 LEGISLATÍVNY RÁMEC DOBROVOLENEHO HASIČSKÝCH ZBOROV ČESKEJ REPUBLIKY	16
2 ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA DOBROVOLENEHO HASIČSKÝCH ZBOROV.....	18
2.1 CELOPLOŠNÉ ROZMIESTNENIE SÍL A PROSTRIEDKOV DOBROVOLENEHO HASIČSKÝCH ZBOROV NA SLOVENSKU	18
2.2 CELOPLOŠNÉ ROZMIESTNENIE SÍL A PROSTRIEDKOV DOBROVOLENEHO HASIČSKÝCH JEDNOTIEK POŽIARNEJ OCHRANY V ČESKU	20
2.3 KOMPARÁCIA ROZDELENIA VÝJAZDOVÝCH JEDNOTIEK A VÝJAZDOVÝCH ČASOV	22
2.4 ROZDELENIE VÝJAZDOVÝCH JEDNOTIEK DOBROVOLENEHO HASIČSKÝCH ZBOROV SLOVENSKEJ REPUBLIKY	22
2.5 ROZDELENIE VÝJAZDOVÝCH JEDNOTIEK POŽIARNEJ OCHRANY ZBORU DOBROVOLENEHO HASIČOV ČESKEJ REPUBLIKY	26
3 TECHNICKÉ A MATERIÁLNE VYBAVENIE KATEGÓRII JSDH ČESKEJ REPUBLIKY A DHZO SLOVENSKEJ REPUBLIKY	29
3.1 PRENOSNÁ STRIEKAČKA 12 R.....	29
3.2 PRENOSNÁ STRIEKAČKA TOHATSU DVOJTAKTNÝ DVOJ VALCOVÝ BENZÍNOVÝ MOTOR CHLADENÝ VODOU	30
3.3 CISTERNOVÁ AUTOMOBILOVÁ STRIEKAČKA NA PODVOZKU IVECO DAILY S DOPRAVNÝM VEDENÍM 70 C A S KONTAKTNÝM PRÚDOM 15 D.....	32
3.4 CISTERNOVÁ AUTOMOBILOVÁ STRIEKAČKA 32 NA PODVOZKU TATRA 815.....	33
3.5 CISTERNOVÁ AUTOMOBILOVÁ STRIEKAČKA 25 LIAZ 101.....	34
3.6 CISTERNOVÁ AUTOMOBILOVÁ STRIEKAČKA 32 NA PODVOZKU TATRA 138.....	35
3.7 DOPRAVNÝ AUTOMOBIL ÁVIA 31.....	36
ČIASTOČNÝ ZÁVER	40
II PRAKTICKÁ ČÁST	41
5 KVALITATÍVNE METÓDY ZBERU DÁT	42
6 METODA STROM PROBLÉMOV	44
6.1 RIADENÝ ROZHOVOR.....	46
6.2 RIADENÝ ROZHOVOR S ODBORNÍKOM Z PRAXE ZO SLOVENSKEJ REPUBLIKY.....	47
6.3 RIADENÝ ROZHOVOR S ODBORNÍKOM Z PRAXE Z ČESKEJ REPUBLIKY	51

7	HODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU VYTVORENÝM DOTAZNÍKOM	55
8	KOMPARÁCIA ELEKTRONICKÉHO DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU.....	56
8.1	KOMPARÁCIA A VYHODNOTENIE ELEKTRONICKÝCH DOTAZNÍKOV	56
9	NAVRHNUTÉ RIEŠENIA	70
	ZÁVER	72
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	73
	ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	76
	ZOZNAM OBRÁZKOV	77
	ZOZNAM TABULIEK	78

ÚVOD

Dnešné dobrovoľné hasičské hnutie je neoddeliteľnou súčasťou požiarnej ochrany v mnohých krajinách, vrátane Slovenskej a Českej republiky. Jeho rozsiahla úloha nekončí len pri aktívnom zásahu pri požiaroch, ale sa rozširuje aj na preventívne opatrenia a vzdelávanie verejnosti. V predloženej bakalárskej práci máme za cieľ uskutočniť podrobnú analýzu organizácie a technického vybavenia dobrovoľných hasičských zborov v týchto dvoch krajinách. Našou snahou je poskytnúť komplexný pohľad na ich fungovanie s úmyslom prispieť k zlepšeniu celkovej požiarnej ochrany.

Teoretická časť našej práce nadväzuje na dôležitosť a význam dobrovoľného hasičského hnutia. Skúmame jeho koreláciu s legislatívnym rámcom, ktorý formuluje povinnosti, práva a organizáciu dobrovoľných hasičských zborov v Slovenskej a Českej republike. Starostlivo analyzujeme zákonné predpisy a organizačné aspekty, ktoré ovplyvňujú ich činnosť, pričom kladieme dôraz na historický kontext a súčasné normy platné v oboch krajinách.

Ďalej sa zameriavame na organizačnú štruktúru dobrovoľných hasičských zborov a ich geografické rozmiestnenie. Sledujeme distribúciu síl a prostriedkov týchto zborov v rámci štátov a analyzujeme rozdiely medzi nimi. Zvláštnu pozornosť venujeme porovnaniu geografického umiestnenia síl a prostriedkov v oblastiach s rôznou hustotou obyvateľstva a geografickými podmienkami.

Praktická časť našej práce je zameraná na podrobný terénny výskum, pri ktorom využívame rôzne kvalitatívne metódy zberu dát, aby sme získali komplexný obraz. Naša metodológia zahŕňa rozhovory s odborníkmi, ktorí majú široké skúsenosti v oblasti dobrovoľného hasičského hnutia, ako aj analýzu súčasného stavu prostredníctvom dotazníkov, ktoré distribuujeme medzi členov dobrovoľných hasičských zborov.

Cieľom tohto výskumu je ponoriť sa do hĺbky problematiky a porozumieť potrebám a výzvam, ktorým čelia dobrovoľní hasiči v praxi. Snažíme sa identifikovať kľúčové oblasti, kde existuje priestor na zlepšenie, a zamerať sa na konkrétne aspekty, ktoré môžu mať najväčší vplyv na efektivitu a účinnosť dobrovoľných hasičských zborov.

Po zhromaždení a analýze získaných dát vypracovávame konkrétne opatrenia a riešenia, ktoré by mohli prispieť k zlepšeniu fungovania dobrovoľných hasičských zborov. Tieto opatrenia sú navrhnuté s ohľadom na potreby a požiadavky, ktoré sme identifikovali v priebehu výskumu, a majú za cieľ podporiť a posilniť dobrovoľné hasičské hnutie v oboch

krajinách. Naším cieľom je predložiť konkrétne a realizovateľné odporúčania, ktoré by mohli mať skutočný pozitívny dopad na prax a bezpečnosť voči požiarom.

V závere našej práce sumarizujeme získané poznatky a navrhujeme ďalšie kroky, ktoré by mohli byť prijaté na základe výsledkov tejto analýzy. Veríme, že naša práca prinesie hodnotné informácie pre odborníkov v oblasti požiarnej ochrany a prispeje k efektívnejšiemu fungovaniu dobrovoľných hasičských zborov v oboch krajinách.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINÍCIA A VÝZNAM DOBROVOĽNÉHO HASIČSKÉHO HNUZIA

Dobrovoľné hasičské hnutie je zložené z jednotlivcov, ktorí sa podieľajú na dobrovoľníckej činnosti s cieľom poskytnúť relevantnú pomoc a ochranu v prípade požiarov, alebo iných mimoriadnych udalostí. Primárnym účelom dobrovoľného hasičského hnutia je ochrana života, majetku a životného prostredia pred potencionálnym nebezpečenstvom požiaru a iných škodlivých udalostí, či katastrof. Členovia dobrovoľných hasičských zborov sú často obyvatelia miest a obcí, ktorí sa rozhodli venovať svoj čas a energiu k ochrane svojej komunity. Ich dobrovoľné úsilie môže zahŕňať viac ako len hasičské povinnosti, môžu sa tiež podieľať, a väčšina sa aj podieľa na činnostiach súvisiace s bezpečnosťou, ako sú napríklad predchádzanie vzniku požiarov, evakuácia ľudí, evakuácia zvierat, ale aj poskytovanie prvej predlekárskej pomoci a iných činností súvisiacich s bezpečnosťou. Hnutie dobrovoľných hasičských zborov často kooperatívne spolupracuje s miestnymi hasičskými úradmi, zložkami integrovaného záchranného systému a inými s organizáciami na podpore kooperatívnej, rýchlej a efektívnej reakcie na mimoriadne udalosti. Ich oddanosť svojej komunite pomáha zaistiť bezpečnosť, ale aj celkovú pohodu obyvateľstva. (Krzemień et al., 2022, Kirschman, 2015)

V oblasti celkovej bezpečnosti je vždy najdôležitejším prvkom človek. Primárnym cieľom ochrany pred požiarmi je vždy ochrana ľudských životov a zdravia, pričom nasledujú ochrana majetku, životného prostredia a zabezpečenie neprerušenej prevádzky podnikania. Štatistiky z posledných rokov naznačujú, že požiare tvoria len zhruba 40% všetkých zásahov hasičských zborov. Väčšina zásahov je zameraná na činnosti ako záchrana, poskytovanie prvej pomoci a evakuácia. Požiar sa charakterizuje ako nekontrolovaný proces spaľovania v priestore, ktorý nie je na tento účel určený, pričom dochádza k oxidácii horľavých materiálov, čo znamená ich reakciu s kyslíkom. Závety z empirických údajov naznačujú, že súčasný rozsah ochrany pred požiarmi prevažuje nad rizikom požiarov. (Krzemień et al., 2022, Dobrovolní hasiči ve Středočeském kraji, 2016)

V Slovenskej republike je koordinačná spolupráca záchranných integrovaných zložiek a dobrovoľných hasičských zborov zakotvená v základnom právnom predpise, ktorým je zákon Národnej rady Slovenskej Republiky č.129/2002 Zb. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov. V už uvedenom zákone je výstižne definovaná podstata systému nasledujúcou definíciou: „Integrovaný záchranný systém je koordinovaný

postup jeho zložiek pri zabezpečení ich pripravenosti a pri vykonávaní činností a opatrení súvisiacich s poskytovaním pomoci v tiesni.“ Zaradenie DHZO medzi ostatné záchranné zložky vychádzalo z pôvodného využitia týchto jednotiek. Toto pôsobenie vyšlo hlavne kvôli zastaranejšej technickej výbavy a jej samotnej pomalej modernizácie, no jednoznačným dôvodom boli taktiež rozdiely spôsobené financovania týchto zborov, a samotná dobrovoľnosť členov DHZO. (Ballay, 2022)

1.1 Legislatívny rámec dobrovoľných hasičských zborov Slovenskej republiky

Základným právnym zákonom o požiarnej ochrane je zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 314/2001 zberky o ochrane pred požiarmi. Tento zákon upravuje podmienky na ochranu života a zdravia fyzických osôb, majetku a životného prostredia pred požiarmi a ustanovuje pôsobnosť orgánovej štátnej správy a obcí na úseku ochrany pred požiarmi a hasičských jednotiek pri vykonávaní záchranných prác pri nežiadúcich udalostiach. (Zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 314/2001 Zb. o ochrane pred požiarmi, 2001)

Tento zákon ďalej upravuje: Povinnosti ústredných orgánov štátnej správy, obcí, právnických a fyzických osôb. Požiadavky na odbornú prípravu a odbornú spôsobilosť na výkon činností na úseku ochrany pred požiarmi (špecialista PO, technik PO, preventívár PO obce, osoby vykonávajúce kontrolu, opravu a plnenie hasičských prístrojov, osoby vykonávajúce kontrolu a opravu EPS a pod.). Výkon štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi. Druhy hasičských jednotiek, ich zriaďovanie a povinnosti pri zdolávaní požiarov a vykonávaní záchranných prác. Poskytovanie pomoci pri zdolávaní požiarov (osobná a vecná pomoc). Úlohy Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR na úseku ochrany pred požiarmi. Sankcie za porušovanie povinností vyplývajúcich z predpisov o ochrane pred požiarmi. (Zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 314/2001 Zb. o ochrane pred požiarmi, 2001)

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 37/2014 zberky o Dobrovoľnej požiarnej ochrane upravuje postavenie DPO SR tak tiež význam DPO SR. V jeho znení znamená že DPO SR je dobrovoľná je nezávislá právnická osoba so sídlom v Bratislave pôsobiaca na celom území SR, ktorá plní úlohy na úseku ochrany pred požiarmi, zdolávania požiarov a záchranárskych prác. (Zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 37/2014 Zb. o Dobrovoľnej požiarnej ochrane, 2014)

Taktiež definuje ciele a úlohy DPO SR čo znamená výchova a príprava obyvateľstva k ochrane pred požiarmi a nežiadúcimi udalosťami. Tento cieľ zabezpečuje DPO SR plnením úloh v oblasti:

Výchovy obyvateľstva v oblasti ochrany pred požiarmi, osobitne vo vzťahu k deťom a mládeži. Odbornej prípravy, školenia a výcviku obyvateľstva v oblasti prevencie, zdolávania požiarov záchranných prác pri nežiadúcich udalostiach. Finančnej podpory DHZO a iných občianskych združení zaradených do celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov. Zásahovej činnosti členov DPO SR. Civilnej ochrane obyvateľstva. Dobrovoľnej činnosti v oblasti ochrany pred požiarmi a nežiadúcimi udalosťami. Verejnoprospešnej, vzdelávacej, osvetovej a kultúrnej činnosti. Organizácie športovej činnosti a súťaží zameraných na ochranu pred požiarmi. Zachovanie a zveľadovanie historického a kultúrneho dedičstva v oblasti ochrany pred požiarmi. Cezhraničnej spolupráce. (Zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 37/2014 Zb. o Dobrovoľnej požiarnej ochrane, 2014)

Do legislatívneho rámca spadá aj vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 zberky o požiarnej prevencii, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 314/2001.

Taktiež vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 611/2006 zberky. o hasičských jednotkách, pojednáva o zriadení, početnom stave a vybavení hasičských jednotiek, o organizácii a riadení hasičských jednotiek, zabezpečení akcieschopnosti hasičských jednotiek, o vykonávaní odborných príprav hasičských jednotkách a dokumentácii hasičských jednotiek.(Vyhláška Ministerstva Slovenskej republiky číslo 611/2006 Zb. o hasičských jednotkách, 2006)

Vyhláška MV SR č. 162/2006 Zb. o prevádzkovaní a kontrole hasičskej techniky a vecných prostriedkov, upravuje vlastnosti hasičskej techniky a vecných prostriedkov na ochranu pred požiarmi, konkrétne podmienky ich prevádzkovania a zabezpečenia ich pravidelnej kontroly. (Vyhláška Ministerstva Slovenskej republiky číslo 162/2006 Zb. o prevádzkovaní a kontrole hasičskej techniky a vecných prostriedkov, 2006)

V poslednom rade zákon NR SR č. 129/2002 Zb. o integrovanom záchrannom systéme, upravuje organizáciu integrovaného záchranného systému, pôsobnosť a úlohy orgánov štátnej správy a záchranných zložiek v rámci integrovaného záchranného systému, práva a povinností obcí a iných právnických osôb, fyzických osôb pri koordinácii činností

súvisiacich s poskytovaním pomoci, ak je bezprostredne ohrozený život, zdravie, majetok alebo životné prostredie. (Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 129/2002 Zb. o IZS, 2002)

1.2 Legislatívny rámec dobrovoľných hasičských zborov Českej republiky

V Českej republike je požiarne ochrana upravovaná zákonom č. 133/1985 Zb., o požiarnej ochrane, a jeho následnými úpravami a vykonávacími predpismi. Tento zákon stanovuje základné princípy a povinnosti týkajúce sa prevencie požiarov, ochrany života, zdravia, majetku a životného prostredia. (Zákon č. 133/1985 Zb. o požiarnej ochrane, 1985, Nitra, 2021)

Požiarne bezpečnosť je dôležitým výsledkom efektívneho fungovania systému požiarnej ochrany, ktorý je jedným z kľúčových pilierov celkovej bezpečnosti v Českej republike. Podľa uvedeného zákona spočíva ochrana pred požiarom v uskutočňovaní projektov zameraných na ochranu života, zdravia, majetku a životného prostredia pred požiarom, prírodnými katastrofami a ďalšími miestnymi hrozbami. (Zákon č. 133/1985 Zb. o požiarnej ochrane, 1985)

To zahŕňa prevenciu vzniku a šírenia požiarov a iných miestnych hrozieb, ako aj zabezpečenie povinných opatrení pre vykonávanie záchranných akcií a ich realizáciu podľa vyhlášky MV ČR č. 246/2001 Zb. o požiarnej prevencii. Táto legislatíva a systematický prístup k požiarnej ochrane sú kľúčové pre zvýšenie úrovne bezpečnosti a ochranu obyvateľstva a majetku v Českej republike.

Okrem zákona o požiarnej ochrane existujú aj ďalšie predpisy a normy, ktoré upravujú špecifické oblasti požiarnej ochrany, ako sú technické normy pre budovy, hygienické predpisy pre prevádzkovanie verejných priestorov a podobne. Tak isto tam spadá aj vyhláška MV ČR č. 247/2001 Zb. o organizácii a činnosti požiarnej jednotky, ktorá poskytuje mimo iného detailnejšie pravidla a špecifikácie pre konkrétne oblasti, ktoré zákon o požiarnej ochrane obecné načrtáva. Celkovo možno povedať, že právny rámec požiarnej ochrany v Českej republike je komplexný a zahŕňa širokú škálu opatrení a povinností, ktoré majú za cieľ ochranu obyvateľstva a majetku pred požiarom a inými mimoriadnymi udalosťami.

Jednoznačnou súčasťou je aj Zákon č. 239/2000 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme (ďalej len "Zákon o IZS"), ktorý upravuje organizáciu a fungovanie integrovaného

záchranného systému. Tento zákon je navrhnutý tak, aby zabezpečil efektívnu koordináciu a spoluprácu medzi rôznymi zložkami záchranných služieb v prípade mimoriadnych udalostí a krízových situácií.

Okrem toho, zákon č. 320/2015 Zb. o Hasičskom záchrannom zbore Českej republiky a o zmene niektorých zákonov, zákon č. 240/2000 Zb. o krízovom riadení a o zmene niektorých zákonov (tzv. krízový zákon), a vyhláška MV ČR č. 247/2001 Zb. o organizácii a činnosti jednotiek požiarnej ochrany a prevádzacej vyhlášky o posudzovaní zdravotnej spôsobilosti, odškodnení za poškodenia zdravia atď'., tvoria základné právne predpisy pre oblasť požiarnej ochrany v Českej republike aj vyššie uvedené zákony a vyhlášky. (Rossinski, 2014)

2 ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA DOBROVOĽNÝCH HASIČSKÝCH ZBOROV

Dobrovoľné hasičské zbory zriaďuje obec na plnenie úloh súvisiacich s likvidáciou požiarov a vykonávaním záchranných prác dobrovoľný hasičský zbor obce.

Obec nemusí zriadiť DHZO/JPO, ak počet obyvateľov obce je menší ako 500 alebo ak na základe dohody medzi obcou a HaZZ, právnickou osobou alebo fyzickou osobou, tak isto to je v oboch štátoch s výnimkou na základe dohody s obcou a HZS, alebo podnikateľom so sídlom v obci alebo občianskym združením zaradených do celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov bude plniť aj úlohy dobrovoľného hasičského zboru obce HaZZ/HZS, hasičská jednotka právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľa alebo občianske združenie zaradené do celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov. Obec môže zriadiť na základe písomnej dohody spoločný DHZO/JPO po prerokovaní s územne príslušným KR HaZZ/HZS. Ak obec nezriaďuje DHZO/JPO alebo nemá spoločne zriadený DHZO/JPO, zriaďuje protipožiarnu hliadku obce. Veliteľ DHZO/JPO vymenúva a odvoláva obec. Členom DHZO/JPO môže byť len osoba staršia ako 18 rokov, zdravotne spôsobilá a spôsobilá na právne úkony. Obec môže požiadať o zaradenie DHZO/JPO do kategórie prostredníctvom, DPO SR/JPO ČR do 31.10. príslušného roka – DPO SR/JPO ČR predloží žiadosť územne príslušnému KR HaZZ/HZS. Ak DHZO/JPO zaradený do celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov nie je schopný plniť podmienky jeho zaradenia, obec musí byť bez zbytočného odkladania túto skutočnosť oznámiť KR HaZZ/HZS. Podrobnosti o zriadení, kategórie, zaradenie, počet členov a materiálno-technické vybavenie DHZO/JPO určí všeobecne záväzný predpis. (Ballay, 2022, Vyhláska Ministerstva Slovenskej republiky číslo 611/2006 Zb. o hasičských jednotkách, 2006)

2.1 Celoplošné rozmiestnenie síl a prostriedkov dobrovoľných hasičských zborov na Slovensku

Celoplošné rozmiestnenie síl a prostriedkov dobrovoľných hasičských zborov na Slovensku je štruktúrované podľa systému organizácie a rozmiestnenia hasičských jednotiek, ktorý berie do úvahy stupeň nebezpečenstva katastrálneho územia jednotlivých obcí. Toto strategické rozmiestnenie je nevyhnutné na zabezpečenie efektívnej reakcie na požiare a iné mimoriadne situácie v rozličných regiónoch. Detaily celoplošnej organizácie:

- Hodnotenie rizika: Rozmiestnenie závisí od hodnotenia rizika, ktoré zahŕňa analýzu potenciálnych hrozieb v jednotlivých katastrálnych územiach. Na základe tohto hodnotenia sa prideli potrebné vybavenie a počet členov dobrovoľných hasičských zborov. (Vyhláška Ministerstva Slovenskej republiky číslo 611/2006 Zb. o hasičských jednotkách, 2006)
- Zapojenie občianskych združení: Okrem tradičných hasičských jednotiek môžu byť do systému zapojené aj občianske združenia, ktoré spĺňajú legislatívne požiadavky na účasť v požiarnej ochrane. Tieto organizácie prispievajú k rozšíreniu kapacít a zvýšeniu efektívnosti celkového systému požiarnej bezpečnosti. (Ballay, 2022)
- Legislatívny rámec: Celoplošné rozmiestnenie je regulované všeobecne záväzným predpisom, ktorý ustanovuje postupy pre rozmiestnenie síl a prostriedkov a kritériá pre zaraďovanie jednotiek a združení do systému. Tento predpis zabezpečuje, že všetky zložky fungujú koordinovane a v súlade s právnymi normami. (Vyhláška Ministerstva Slovenskej republiky číslo 611/2006 Zb. o hasičských jednotkách, 2006)
- Výcvik a koordinácia: Členovia dobrovoľných hasičských zborov aj občianskych združení absolvujú pravidelný výcvik, ktorý zahŕňa manipuláciu s technikou, prvú pomoc a postupy pri evakuácii. Taktiež sa pravidelne zúčastňujú koordinovaných cvičení s ostatnými zložkami integrovaného záchranného systému. (Ballay, 2022)
- Financovanie a podpora: Financovanie dobrovoľných zborov a občianskych združení môže pochádzať z viacerých zdrojov vrátane obecných rozpočtov, štátnych dotácií, a sponzorských príspevkov. Tieto zdroje umožňujú udržiavanie a obnovu vybavenia, ako aj rozvoj technických a personálnych kapacít. (Ballay, 2022, Vyhláška Ministerstva Slovenskej republiky číslo 611/2006 Zb. o hasičských jednotkách, 2006)

Obrázok 1 Znak Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky (DPO SR, 2024)

Celoplošné rozmiestnenie síl a prostriedkov je základným pilierom pre efektívnu požiarnu ochranu na Slovensku, kde každá obec, mesto a región má pridelené zdroje tak, aby sa maximalizovala rýchlosť a efektivita reakcie v prípade požiarov alebo iných krízových situácií. Tento systém neustále zdokonaľuje svoju funkčnosť v rámci existujúcich legislatívnych a organizačných štruktúr. (Ballay, 2022)

2.2 Celoplošné rozmiestnenie síl a prostriedkov dobrovoľných jednotiek požiarnej ochrany v Česku

Celoplošné rozmiestnenie síl a prostriedkov jednotiek požiarnej ochrany v Českej republike je dôležitým aspektom zabezpečenia efektívnej ochrany obyvateľstva, majetku a životného prostredia pred požiarimi a inými mimoriadnymi udalosťami. Tento systém je navrhnutý tak, aby reagoval rýchlo a účinne na rôzne typy hrozieb, pričom zohľadňuje geografické, demografické a hospodárske špecifiká jednotlivých regiónov. Kľúčové aspekty celoplošného rozmiestnenia v ČR:

- Regionálna prispôsobivosť: Jednotky sú rozmiestnené s prihliadnutím na špecifické riziká a potreby jednotlivých regiónov. V husto osídlených alebo priemyselne významných oblastiach sú zdroje koncentrovanejšie, zatiaľ čo v odľahlejších alebo menej rizikových oblastiach môže byť prístup flexibilnejší. (Zákon č. 133/1985 Zb. o požiarnej ochrane, 1985)

- Integrácia dobrovoľných jednotiek: Okrem profesionálnych hasičských zborov, ktoré tvoria základ systému, sú dôležitou súčasťou aj dobrovoľné hasičské zbory. Tieto zbory poskytujú cennú podporu, najmä v menších obciach a mestách, a sú neoceniteľnou súčasťou celoplošnej reakcie na požiare a krízy. (Zákon č. 133/1985 Zb. o požiarnej ochrane, 1985)
- Strategické umiestnenie: Rozmiestnenie jednotiek je optimalizované pomocou analýz rizika a demografických štúdií tak, aby pokrylo všetky oblasti s potrebnou rýchlosťou a efektivitou. Kritická infraštruktúra, ako sú priemyselné parky, školy a nemocnice, má zaručený prioritný prístup k požiarным zdrojom. (Zákon č. 133/1985 Zb. o požiarnej ochrane, 1985)
- Legislatívne a organizačné zabezpečenie: Rozmiestnenie a fungovanie jednotiek je regulované národnou legislatívou a normami, ktoré zabezpečujú jednotný štandard výcviku, vybavenia a operácií. Toto zahŕňa aj koordináciu s ostatnými zložkami integrovaného záchranného systému (IZS). (Zákon č. 133/1985 Zb. o požiarnej ochrane, 1985)
- Modernizácia a inovácie: Pravidelné aktualizácie technológií a metodík sú základom pre zvyšovanie efektivity a zníženie času reakcie jednotiek. Investície do nového vybavenia, ako sú špeciálne vozidlá, drony pre monitorovanie a analýzu situácií, a vývoj softvérových nástrojov pre riadenie zásahov, sú neustálym cieľom. (Zákon č. 133/1985 Zb. o požiarnej ochrane, 1985)

Obrázok 2 Znak Zboru dobrovoľných hasičov Českej republiky (SH ČMS, 2024)

Celoplošné rozmiestnenie jednotiek požiarnej ochrany v Českej republike je teda komplexne navrhnuté a pravidelne aktualizované tak, aby reflektovalo meniace sa podmienky a potreby

spoločnosti, zaist'ovalo maximálnu možnú ochranu a minimalizovalo dopady požiarov a iných mimoriadnych udalostí na životy a majetok občanov. (Zákon č. 133/1985 Zb. o požiarnej ochrane, 1985, Dobrovolní hasiči Olomouckého kraje, 2016)

2.3 Komparácia rozdelenia výjazdových jednotiek a výjazdových časov

V úvodnej časti našej štúdie sa zameriavame na porovnanie úloh a rozmiestnenia výjazdových jednotiek v rôznych oblastiach s dôrazom na ich rozdelenie podľa stupňa nebezpečenstva, špecifických úloh a podmienok nasadenia. Tento pohľad nám umožní lepšie pochopiť, ako sú výjazdové jednotky umiestnené v oblastiach, kde je väčšie nebezpečenstvo alebo vyššia potreba konkrétnej pomoci.

Táto analýza nám pomôže identifikovať optimálne stratégie pre umiestnenie záchranných jednotiek tak, aby boli schopné rýchlo a efektívne reagovať na rôzne typy situácií. Zohľadnenie špecifik každej oblasti a ich individuálnych potrieb nám umožní prispôbiť nasadenie výjazdových jednotiek tak, aby boli schopné poskytnúť pomoc tam, kde je to najviac potrebné. Tento prístup nám pomôže optimalizovať využitie zdrojov a zlepšiť celkovú efektivitu záchranných operácií.

2.4 Rozdelenie výjazdových jednotiek dobrovoľných hasičských zborov Slovenskej republiky

DHZO SR vykonáva zdoľávanie požiarov, záchranné práce, likvidačné práce, ochranu obyvateľstva a humanitárnu pomoc. Hasičské jednotky na Slovensku ďalej: zabezpečuje akcieschopnosť hasičskej techniky a vecných prostriedkov, vykonáva v určenom rozsahu odbornú prípravu svojich členov, informuje bez zbytočného odkladu o výjazde na zásah a zasiela správy o svojich zásahoch krajskému riaditeľstvu HaZZ, vypracúva a vedie dokumentáciu hasičskej jednotky. (Ballay, 2022)

Zaradenie DHZO podľa stupňa nebezpečenstva, vid'. tabuľka č. 1., v ktorej sa nachádzajú jednotlivé kategórie jednotiek s pridaným určením číslom nebezpečenstva a s výjazdovými časmi k tomu určenými so samotným časom dostavenia sa na hasičskú zbrojnicu a dostavenie 66% členov určených pre výjazdy. (Ballay, 2022)

Tabuľka 1 Kategória jednotiek s určeným číslom nebezpečenstva a výjazdovým časom DPO SR (Vyhláška MV SR č. 611/2006 zb.)

Kategória Jednotky	Číslo nebezpečenstva	Osádka	Dostavenie do HZ	Doba výjazdu	66% Členov HJ
A1	III až VII	1+3	do 8 minút	10 minút	do 2 hodín
A	V až VII	1+3	do 8 minút	10 minút	do 2 hodín
B		1+3	do 2 hodín	10 minút	do 3 hodín
C		1+3	do 2 hodín	10 minút	do 3 hodín

DHZO sa podľa stupňa nebezpečenstva katastrálneho územia obce môže zaradiť do kategórií podľa zákona č. 314/2001 Zb., ktoré sa označujú nasledovne: A1, A, B, C.

Zaradenie podľa stupňa nebezpečenstva celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov na území Slovenskej Republiky vychádza z tabuliek na určenie koeficientov podľa vyhlášky MV SR č. 611/2006 Zb., kde hodnota koeficientu K_c je súčet koeficientov K_o , K_{ui} a K_z . (Ballay, 2022)

K_c — výsledný súčet bodov

K_o — kritérium počtu obyvateľov

K_{ui} — charakteristika katastrálneho územia obce (napr. nemocnice, výškové budovy, obchodné centrá, ubytovacie zariadenia)

K_z — počet výjazdov v katastrálnom území (bez cvičení)

Na základe určenej hodnoty K_c vid'. tabuľka 2. sa určí stupeň nebezpečenstva katastrálneho územia obce, počet hasičských jednotiek a ich dojazdu. (Vyhláška Ministerstva Slovenskej republiky číslo 611/2006 Zb. o hasičských jednotkách, 2006)

Tabuľka 2 Počet hasičských jednotiek a ich dojazd DPO SR (Vyhláška MV SR č. 611/2006 zb.)

Kc	Stupeň ohrozenia	Počet HJ	Doba výjazdu	Počet ďalších HJ	Doba výjazdu
151 a viac	I	2	7 minút	1	10 minút
101 až 150	II	1	7 minút	2	10 minút
51 až 100	III	2	10 minút	1	15 minút
25 až 50	IV	1	10 minút	2	15 minút
15 až 24	V	2	15 minút	1	20 minút
9 až 14	VI	1	15 minút	2	20 minút
do 8	VII	1	20 minút	1	25 minút

Taktiež každá hasičská jednotka má určitú vnútornú organizáciu jednotky na výjazde s minimálnym počtom personálu s jeho funkciami a danej techniky vid'. tab. č. 3.

Podľa tabuľky číslo 2. je hasičská jednotka A1 a A určená pre katastrálne územie obce so stupňom nebezpečenstva III. až VII. Zároveň slúži ako jednotka prvého nasadenia v oblastiach, kde nedostatočné pokrytie hasičského zboru vyžaduje rýchlu pomoc. Úlohy tejto jednotky patria do kategórie A1 a A.

Prvotný zásah "1 C" vodným prúdom pri záchrane osoby počas požiaru v objekte. Základný prieskum a jednoduchá technická záchrana, ako je vstup do uzavretého priestoru. Samostatný zásah pri menších požiaroch v jednoduchých stavbách. Prvotný zásah pri vnútorných požiaroch objektov. Spoločný zásah so zborom pri vnútornom alebo vonkajšom požiaru objektov a pri požiaru v prírodnom prostredí, vrátane striedania príslušníkov a zásobovania vodou. Týmto spôsobom je jednotka schopná efektívne reagovať na rôzne typy nebezpečných situácií v jej pôsobisku.

Jediný rozdiel medzi kategóriou A1 a A, sú autonómne dýchacie prístroje, ktoré pri kategórii A1 musia byť k dispozícii ale pri kategórii A je to nutné len v prípade, ak si to vyžaduje požiarnebezpečnostná situácia v danom obvode.

Tabuľka 3 Minimálny počet členov a techniky výjazdovej HJ DPO SR
(Vyhláška MV SR č. 611/2006 zb.)

Vnútorňa Organizácia HJ – Kategórie HJ				
Počty	A1	A	B	C
minimálny počet stav celkový	17	17	10	10
minimálny počet stav pohotovosti	4	4	4	4
Funkcie				
veliteľ jednotky	1	1	1	1
technik, strojník	6	6	2	
starší hasič	4	4		
hasič	2	2	7	9
Technika				
DA s motorovou striekačkou	1	1	1	
CAS	1	1		
motorová striekačka	1	1	1	1

Hasičská jednotka B a C je určená na podporu zboru, zameriava sa na diaľkovú dopravu vody pomocou cisternovej automobilovej striekačky, tvorbu hadicového vedenia, zabezpečenie hasičských jednotiek a vykonávanie jednoduchých likvidačných prác. Jej úlohy patria do kategórie B a C.

Vykonanie samostatného zásahu pri menších požiaroch v exteriéri a prírodnom prostredí. Spoločný zásah so zborom pri vnútornom alebo vonkajšom požiari objektov alebo pri požiari v prírodnom prostredí, vrátane striedania príslušníkov a zásobovania vodou. Zasahovanie pri nežiaducich udalostiach, ako sú veterné a snehové kalamity, povodne a podobne. Týmto spôsobom táto jednotka prispieva k efektívnejšej a komplexnejšej reakcii na rôzne typy nebezpečných situácií a udalostí.

Rozdiel medzi kategóriou B a C spočíva v požiadavkách na vybavenie dobrovoľníkov a ich schopnosti (vid'. tab. č. 3). V kategórii C majú dobrovoľníci v podstate len jednoduché náradie, ako sú lopata, krompáč, hasičská sekera a vybavenie osobnej ochrany a pomôcky pri poskytovaní prvej pomoci. Početné stavy dobrovoľníkov sú však rovnaké ako v kategórii B, avšak líšia sa funkčným zložením. Toto vyplýva z absencie techniky, čo znamená, že títo dobrovoľníci nemajú k dispozícii špecializované hasičské vybavenie ani techniku, ako je cisternový automobil alebo iné technické zariadenia. Preto v kategórii C nemusia mať ani strojníka, ktorý by obsluhoval technické zariadenia. (Ballay, 2022)

Na rozdiel od kategórie B, kde sa očakáva k dispozícii určitá technika a vybavenie a prítomnosť strojníka, ktorý vie s touto technikou pracovať. Takže v kategórii B sú dobrovoľníci vybavení technicky a majú prístup k špecializovaným hasičským nástrojom a vozidlám, ktoré umožňujú efektívnejšiu reakciu na rôzne typy nebezpečných situácií. (Ballay, 2022)

2.5 Rozdelenie výjazdových jednotiek požiarnej ochrany zboru dobrovoľných hasičov českej republiky

Rozdelenie jednotiek požiarnej ochrany v Českej republike je takmer odlišné a stanovené vyhláškou č. 247/2001 Zb. o organizácii a činnosti jednotiek požiarnej ochrany.

Čas výjazdu je časový interval, počnúc vyhlásením poplachu, po ktorý majú príslušné jednotky požiarnej ochrany vyraziť z miesta, kde sú dislokované. Tento časový rámec je stanovený právnymi predpismi pre rôzne typy jednotiek PO. Územná pôsobnosť znamená optimálnu vzdialenosť, ktorú daný typ jednotky môže prekonať v určenom časovom intervale jazdy v minútach, ktorý definuje oblasť ich bežnej operácie, nazývanú hasiaci obvod. Jednotky požiarnej ochrany sú rozdelené do šiestich kategórií podľa územnej pôsobnosti (JPO 1 až JPO 6), ale táto práca sa zameriava len na JPO 2, JPO 3 a JPO 5 (viď. tab. č. 4). (Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001, SCHÜLLEROVÁ, 2010)

Tabuľka 4 Doba výjazdu určených JPO ČR (Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001)

	Kategoríe jednotky dobrovoľnej požiarnej ochrany		
	JPO – 2	JPO – 3	JPO – 5
Doba výjazdu (min)	5	10	10
Územná pôsobnosť (min)	10	10	Nie je
Druh jednotky PO	SDH	SDH	SDH

Z pohľadu vnútornej štruktúry tvoria jednotky požiarnej ochrany Českej republiky rôzne úrovne organizácie, ako sú skupiny, družstvá a čaty. Základnou jednotkou je družstvo, ktoré sa skladá z veliteľa a ďalších piatich jednotlivcov. Družstvo s menším počtom členov obsahuje veliteľa a aspoň troch ďalších členov. Skupinu zase tvorí vedúci skupiny a najmenej jeden hasič. Čata sa skladá z veliteľa čaty a dvoch alebo viacerých družstiev. (Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001)

Tabuľka 5 Kategória jednotiek s určeným číslom nebezpečenstva a výjazdovým časom JPO ČR (Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001)

Stupeň nebezpečia	Kategória nebezpečia	Počet jednotiek PO a doba dojazdu na miesto zásahu
1.	A	2x JPO do 7 minút, ďalšie 1x JPO do 10 minút
	B	1x JPO do 7 minút, ďalšie 2x JPO do 10 minút
2.	A	2x JPO do 10 minút, ďalšie 1x JPO do 15 minút
	B	1x JPO do 10 minút, ďalšie 2x JPO do 15 minút
3.	A	2x JPO do 15 minút, ďalšie 1x JPO do 20 minút
	B	1x JPO do 15 minút, ďalšie 2x JPO do 20 minút
4.	A	1x JPO do 15 minút, ďalšie 2x JPO do 20 minút

Pri rozhodovaní o dislokácii jednotiek požiarnej ochrany je kľúčové zväziť viaceré faktory. Okrem toho, aby boli budovy a územia v obci adekvátne chránené podľa možných hrozieb požiaru, je dôležité aj zabezpečiť, aby mala jednotka dostatočné množstvo personálu a vybavenia na zvládnutie prípadných situácií. Rovnako nevyhnutné je, aby jednotky boli schopné rýchlo a efektívne reagovať v prípade požiaru, a preto je kľúčové, aby dosiahli miesto udalosti v stanovenej časovej lehote. Tento čas je stanovený podľa základnej tabuľky pokrytia územia kraja, vid'. tabuľka vyššie číslo 5. Rozdeľovanie jednotiek požiarnej ochrany do určitých kategórií, ktoré určuje Hasičský záchranný zbor daného kraja, pomáha zabezpečiť optimálnu organizáciu a efektivitu pri riešení požiarových situácií. (Zdroj Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001)

Doba dojazdu na miesto zásahu je komplexným procesom, ktorý závisí od rôznych premenných. Prvou z nich je vzdialenosť medzi miestom, kde je umiestnená jednotka, a miestom udalosti. Čím je väčšia táto vzdialenosť, tým aj dlhší čas bude potrebný na prekonanie tejto trasy. (Zdroj Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001)

Okrem vzdialenosti však existuje množstvo ďalších faktorov, ktoré ovplyvňujú čas dojazdu. Dopravné podmienky, ako je napríklad hustota dopravy, stav ciest a rýchlostných obmedzení, majú významný vplyv na plynulosť a rýchlosť pohybu. Špecifický charakter terénu, ako kopcovitý alebo mesto verzus vidiek, môže rovnako ovplyvniť rýchlosť jazdy a tým aj dobu dojazdu. (Zdroj Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001)

Poveternostné podmienky a klimatické faktory tiež hrávajú dôležitú úlohu. Nepriaznivé počasie, ako silný dážď, snehové prekážky alebo extrémne teploty, môžu spomaliť pohyb jednotky a zvýšiť dobu dojazdu. Všetky tieto faktory musia byť zohľadnené pri plánovaní a vykonávaní zásahových operácií, aby sa zabezpečilo efektívne a rýchle reagovanie na rôzne núdzové situácie.

Tabuľka 6 Minimálny počet členov a techniky výjazdovej HJ JPO SR
(Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001)

Vnútrotná organizácia jednotky	Kategoríe jednotky/družstvá				
	JPO II/1	JPO II/2	JPO III/1	JPO III/2	JPOV
Celkový základný početový stav členov	12	24	12	24	9
Počet členov v pohotovosti pre výjazd v danej kategórii jednotky	4	8	4	8	4
Funkcia					
Veliteľ	1	1	1	1	1
Veliteľ družstva	2	5	2	5	2
Strojník	3	6	4	6	2
Hasič, starší hasič	6	12	5	12	4
Požiarne technika a vecné prostriedky požiarnej ochrany					
Cisternová automobilová striekačka v základnom prevedení (ďalej iba „CAS“)	1	1	1	1	1
Dopravný automobil	1	1	1	1	1
Automobilový rebrík do 30 metrov	1	1	1	1	-
Automobilová plošina do 30 metrov	1	1	-	-	-
Odsávač dymu alebo pretlakový ventilátor	1	1	1	1	1
Motorová striekačka	1	1	1	1	1
Izolačný dýchací prístroj	4	8	4	8	4
Vozidlová rádiostanica požiarnej ochrany	2	2	2	2	-
Prenosná rádiostanica požiarnej ochrany	2	4	2	4	1
Mobilný telefón	1	1	1	1	1

Základný počet členov a minimálne vybavenie jednotiek požiarnej ochrany je stanovené v zákone č. 247/2001 Zb. o organizácii a činnosti týchto jednotiek (viď. tab. č. 6). Zahrňuje to aj presné špecifikácie požiarnej techniky a materiálových zdrojov, ktoré môžu byť použité. Len taká požiarne technika a vybavenie, ktoré bolo schválené a určené na používanie ministerstvom vnútra ČR, môže byť súčasťou výstroja a technických prostriedkov jednotiek požiarnej ochrany. (Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001)

3 TECHNICKÉ A MATERIÁLNE VYBAVENIE KATEGÓRII JSDH ČESKEJ REPUBLIKY A DHZO SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Technické a materiálne vybavenie jednotlivých kategórii JSDH Českej republiky je približne podobné používanej techniky DHZO Slovenskej republiky. Mnoho zásahových vozidiel je takmer identických s malými kozmetickými úpravami, predovšetkým repasovaním, a úpravami na zásahy potrebné pre jednotlivé štáty.

Táto podobnosť technického výjazdového vybavenia neplynie len zo samotnej vzájomnej histórie a následnému osamostatneniu oboch štátov, ale tak isto z bohatej vzájomnej spolupráce medzi oboma štátmi.

3.1 Prenosná striekačka 12 R

Motorová striekačka je technický prostriedok, ktorý sa skladá z motorovej pohonnej jednotky, čerpadla a príslušenstva. Jej hlavným účelom je efektívne čerpanie a distribúcia vody pri hasení požiarov. Medzi najčastejšie používané prenosné motorové striekačky v hasičských jednotkách patrí model PS 12 R (viď. tab. č. 7 s technickými údajmi a obrázok č. 3), ktorý je v súčasnosti dopĺňaný o ďalšie typy, ako napríklad TOHATSU VC 82 ASE (viď tab. č. 8 s technickými údajmi a obrázok č. 4). (Návod k obsluhu PS 12, 2020)

Tabuľka 7 Technické údaje PS 12 R (Návod k obsluhu PS 12, 2020)

PS 12 R	
Hmotnosť	205 kg
Objem nádrže	23 l
Spotreba PHM	11,5 l
Menovitý prietok do 1,5 metru	1200 l/min
Menovitý prietok do 7,5 metru	600 l/min
Počet osôb na manipuláciu v teréne	4
Počet osôb obsluhy	1

Model PS 12 R umožňuje vykonávať rôzne úkony, ktoré sú zhrnuté nižšie v texte.

Zavodnenie čerpadla pri čerpaní z vodného toku, čo je kritické pre zabezpečenie kontinuálneho toku vody do čerpadla a následne k hadiciam. (Návod k obsluhu PS 12, 2020)

Vykonávanie zásahov vodou priamo z rôznych vodných zdrojov, ako sú nádrže, vodné toky alebo hydrantové siete, čo znamená, že striekačka môže byť použitá takmer v každom prostredí, kde je prístup k vode. (Návod k obsluhu PS 12, 2020)

Diaľková doprava vody, čo je zásadné v situáciách, kde je potrebné transportovať vodu na veľké vzdialenosti, napríklad na odľahlé alebo ťažko dostupné miesta.

Obrázok 3 Prenosná striekačka 12 R (Návod k obsluhu PS 12, 2020)

Tieto funkcie robia z PS 12 R a podobných modelov neoceniteľnú súčasť výbavy hasičských jednotiek, ktoré sa snažia efektívne reagovať na požiare a ďalšie krízové situácie.

3.2 Prenosná striekačka TOHATSU dvojtaktný dvojvalcový benzínový motor chladený vodou

Motorová píla TOHATSU VC 82 ASE je špičkový model, ktorý sa vyznačuje nielen extrémne nízkou hmotnosťou, ale aj pohodlnou manipuláciou v náročnejšom teréne. Vďaka svojmu výkonu a efektívnejšiemu využitiu paliva predstavuje významné vylepšenie oproti modelu PS 12 R. TOHATSU VC 82 ASE prináša nielen silnejší výkon, ale aj nižšiu spotrebu

palivových hmôt (PHM) za hodinu, čo znižuje prevádzkové náklady a zároveň zvyšuje efektivitu práce. (Přenosné motorové stříkačky TOHATSU, 2008)

Pri vývoji TOHATSU VC 82 ASE boli zohľadnené potreby profesionálnych užívateľov, ktorí potrebujú spoľahlivý nástroj pre dlhodobé používanie v rôznych prostrediach neskôr boli aplikované stroje aj do radov dobrovoľníkov. Prenosná striekačka TOHATSU je vybavená vyspelými technológiami pre minimalizáciu vibrácií a optimalizovaný chladiaci systém, ktorý zabezpečuje, že motor zostane efektívny a stabilný aj pri dlhodobom vysokom zaťažení vid'. tab. č. 8. (Přenosné motorové stříkačky TOHATSU, 2008)

Tabuľka 8 Technické údaje PS TOHATSU VC 82 ASE (vlastné dáta, 2024)

TOHATSU VC 82 ASE	
Hmotnosť	94 kg
Objem nádrže	18 l
Spotreba PHM	10 l/hod
Menovitý prietok do 1,5 metru	2050 l/min
Menovitý prietok do 7,5 metru	1800 l/min
Počet osôb na manipuláciu v teréne	2
Počet osôb obsluhy	1

Doplňujúcim benefitom je ľahký štart a nízka úroveň hluku (vid'. obr. č. 4), čo zlepšuje pracovné podmienky a znižuje únavu užívateľa. Ergonomicky navrhnuté rukoväte a vyváženie píly zabezpečujú, že aj pri dlhšom používaní je pohodlie a kontrola nad strojom maximálna. (Přenosné motorové stříkačky TOHATSU, 2008)

Obrázok 4 Prenosná striekačka TOHATSU VC 82 ASE (Přenosné motorové stříkačky TOHATSU, 2008)

Vďaka týmto vlastnostiam je TOHATSU VC 82 ASE ideálnou voľbou pre profesionálnych lesných pracovníkov, záhradkárov, ako aj pre tých, ktorí potrebujú výkonný nástroj na pravidelné rezanie dreva alebo iné práce, kde je požadovaná vysoká efektivita a spoľahlivosť. (Prenosné motorové striekačky TOHATSU, 2008)

3.3 Cisternová automobilová striekačka na podvozku IVECO Daily s dopravným vedením 70 C a s kontaktným prúdom 15 D

Iveco Daily je ideálnym vozidlom pre rýchly zásah k menším požiarom, pričom jeho dizajn je prispôsobený tak, aby odrážal potreby moderných hasičských jednotiek. Aj keď je nádrž na hasiace látky menšia (vid'. tab. č. 9), čo môže znieť ako limitácia, v skutočnosti to otvára priestor pre zvýšený úložný kapacít, ktorý je veľmi cenný pri technických zásahoch. (Cisternová automobilová striekačka na podvozku Iveco Daily je novinkou ve vozovém parku hasičů obce Běloves, 2014)

Tabuľka 9 Technické údaje CAS 15 – IVECO Daily 70 C 15 D (Vlastné dáta, 2024)

CAS 15 — IVECO Daily 70 C 15 D	
Hmotnosť vozidla	4 720 kg
Objem nádrže na hasiacu látku	750 l
Objem nádrže na primiešavadlá	V základe neobsahuje
Prietok pri max. pracovnom tlaku	1500 l/min.
Kapacita miest pre posádku	6

V nadstavbe vozidla, ktorá je využívaná ako úložný priestor, je dostatok miesta nielen na štandardné vybavenie, ale aj na špeciálne nástroje a zariadenia. Táto nadstavba je navrhnutá tak, aby bola maximálne praktická a umožňovala rýchly a efektívny prístup k vybaveniu počas zásahu. (Cisternová automobilová striekačka na podvozku Iveco Daily je novinkou ve vozovém parku hasičů obce Běloves, 2014)

Obrázok 5 Cisternová automobilová striekačka Iveco Daily (Maroš Bobák, 2024)

Toto vozidlo Iveco Daily (vid'. obr. č. 5) tak predstavuje výbornú kombináciu flexibility, výkonu a úložného priestoru, čo umožňuje hasičským tímom byť vysoko efektívnymi pri rôznych typoch zásahov. Vďaka týmto vlastnostiam sa Iveco Daily stáva nepostrádateľnou súčasťou hasičského vozového parku. (Cisternová automobilová striekačka na podvozku Iveco Daily je novinkou ve vozovém parku hasičů obce Běloves, 2014)

3.4 Cisternová automobilová striekačka 32 na podvozku Tatra 815

Tento automobil patrí medzi ťažké klasické cisterny, ktoré sú určené na zásahy vodou alebo penou. Vozidlo je ideálne pre nasadenie pri obsiahlych a dlhotrvajúcich zásahoch, ako sú napríklad lesné požiare alebo požiare panelových domov. Vďaka trom nápravám a dvom nádržiam (vid' tab. č. 10), má automobil zvýšenú priechodnosť, čo umožňuje efektívne pohybovať sa v náročných terénoch s rozsiahlymi požiarimi. (Tatra 815 CAS 32 6x6, 2024)

Tabuľka 10 Technické údaje CAS 32 T 815 (Vlastné dáta, 2024)

CAS 32 T 815	
Hmotnosť vozidla	22 392 kg
Objem nádrže na hasiacu látku	8200 l
Objem nádrže na primiešavdlá	2x400 l
Prietok pri max. pracovnom tlaku	1000 l/min.
Kapacita miest pre posádku	4

Na nadstavbe vozidla je umiestnená lafetová prúdnic (vid'. obr. č. 6), ktorá slúži na efektívne a presné nasadenie hasiaceho média na väčšie vzdialenosti alebo do vyšších

poschodí budov. Vozidlo je tiež vybavené ochrannými tryskami, ktoré zabezpečujú ochranu samotného vozidla pred plameňmi a vysokými teplotami počas zásahov. (Tatra 815 CAS 32 6x6, 2024)

Obrázok 6 Cisternová automobilová striekačka Tatra 815 (Maroš Bobák, 2024)

Táto kombinácia technických a bezpečnostných prvkov robí z tohto automobilu kľúčovú súčasť vybavenia pre hasičské jednotky pri zvládaní rôznych typov požiarov.

3.5 Cisternová automobilová striekačka 25 Liaz 101

Automobil, určený na prepravu úplného hasičského družstva (1+8) spolu s príslušenstvom, je neoceniteľným prostriedkom pre rýchlu a efektívnu reakciu na akékoľvek mimoriadne udalosti. Toto vozidlo je navrhnuté tak, aby poskytovalo dostatok priestoru pre deväť osôb vrátane vodiča (vid' tab. č. 11 a obr. č. 7), čo zabezpečuje, že celé družstvo môže byť rýchlo presunuté na miesto udalosti. (CAS K 25 Liaz 101, 2011)

Tabuľka 11 Technické údaje CAS K 25 L 101 (Vlastné dáta, 2024)

CAS K 25 L 101	
Hmotnosť vozidla	15 600 kg
Objem nádrže na hasiacu látku	2500 l
Objem nádrže na primiešavadlá	400 l
Prietok pri max. pracovnom tlaku	1250 l/min.
Kapacita miest pre posádku	9

Vozidlo je vybavené špeciálnymi úložnými priestormi pre hasičské vybavenie a nástroje potrebné pri zásahoch, čo zahŕňa hasiace prístroje, zdravotnícky materiál, technické náradie a ochranné oblečenie. (CAS K 25 Liaz 101, 2011)

Obrázok 7 Cisternová automobilová striekačka K 25 Liaz 101 (Maroš Bobák, 2024)

Flexibilita a multifunkčnosť automobilu umožňujú jeho využitie pri širokej škále situácií – od požiarov cez technické zásahy až po dopravné nehody a iné mimoriadne udalosti.

3.6 Cisternová automobilová striekačka 32 na podvozku Tatra 138

Toto vozidlo je špeciálne navrhnuté na hasenie vysoko horľavých látok, ako sú olej, ropa a benzín. Jeho primárne použitie je predurčené pre letiská, kde sú požiadavky na rýchlu a efektívnu likvidáciu požiarov vysoko horľavých materiálov zvlášť vysoké a taktiež vďaka svojej objemnej nádrži na hasiacu látku vid'. tab. č. 12. Vďaka svojej vysokej priechodnosti však nájde uplatnenie aj v náročnejších terénoch, ako sú lesy alebo trávnaté prostredia, čo ho robí veľmi univerzálnym nástrojom pre rôzne druhy zásahov a preto je v dnešnej dobe predurčené pre dobrovoľné hasičské zbory. (Tatra T138 CAS 32, 2017)

Tabuľka 12 Technické údaje CAS 32 T 138 (Vlastné dáta, 2024)

CAS 32 T 138	
Hmotnosť vozidla	18 530 kg
Objem nádrže na hasiacu látku	6000 l
Objem nádrže na primiešavadlá	600 l
Prietok pri max. pracovnom tlaku	1000 l/min.
Kapacita miest pre posádku	3

Ovládacie prvky čerpadiel na vozidle sú umiestnené na oboch stranách, čo zjednodušuje manipuláciu a zvyšuje flexibilitu pri nasadení v rôznych situáciách. Vozidlo CAS je vybavené lafetovými prúdnicami, ktoré umožňujú efektívne a presné nasmerovanie hasiaceho média na cieľ. Kým staršie verzie vozidiel mali dve takéto prúdnice, novšie modely sú vybavené len jednou (vid'. obr. č. 8), čo môže byť dôsledkom optimalizácie pre konkrétnejšie použitie alebo zlepšenia technologickej efektívnosti systému. (Tatra T138 CAS 32, 2017)

Obrázok 8 Cisternová automobilová striekačka 32 Tatra 138 (Maroš Bobák, 2024)

Takto vybavené vozidlo poskytuje hasičským jednotkám vysokú úroveň adaptability a výkonnosti potrebnej pre rýchle a účinné zvládnutie nebezpečných požiarov vo variabilných a náročných prostrediach.

3.7 Dopravný automobil Ávia 31

Dopravný automobil Ávia je vozidlo určené na prepravu hasičov, pričom v kabíne môžu pohodlne cestovať tri osoby a v nadstavbe ďalších šesť vid'. tab. č. 13. Toto usporiadanie zabezpečuje, že vozidlo môže efektívne prepraviť kompletnú skupinu hasičov potrebnú na rýchly a efektívny zásah. Vozidlo je špeciálne navrhnuté na operácie spojené s využitím vodných zdrojov, ako sú hydranty alebo odberné miesta. (Technický automobil – Ávia 31, 2024)

Tabuľka 13 Technické údaje DA – A 31 (Vlastné dáta, 2024)

DA — A 31	
Hmotnosť vozidla	5 320 kg
Objem nádrže na hasiacu látku	Neobsahuje
Objem nádrže na primiešavadlá	Neobsahuje
Prietok pri max. pracovnom tlaku	1200 l/min.
Kapacita miest pre posádku	6 až 9

Je vybavené potrebnou technikou na tvorbu dopravného a útočného vedenia, čo umožňuje efektívne rozvádzanie vody na miesto zásahu. Toto je kritické najmä pri zásahoch, kde je potrebné rýchlo a efektívne dostaviť veľké množstvo vody, ako napríklad pri rozsiahlych požiaroch. (Technický automobil – Ávia 31, 2024)

Obrázok 9 Dopravný automobil Ávia 31 (Maroš Bobák, 2024)

Okrem toho je DA — Ávia vhodné aj pre vykonávanie ľahších technických zásahov (viď. obr. č. 9). Vozidlo je vybavené náradím a vybavením, ktoré umožňujú hasičskému družstvu zvládať rôzne technické výzvy, ako sú vyprostenia, zabezpečovacie práce alebo odstraňovanie prekážok počas zásahov. (Technický automobil – Ávia 31, 2024)

4 ÚLOHA VÝZNAM DOBROVOĽNÝCH HASIČSKÝCH JEDNOTIEK V CIVILNEJ OCHRANE

Hnutie dobrovoľných hasičov predstavuje organizované úsilie jednotlivcov v rámci komunity, ktorý sa dobrovoľne podieľajú na hasení požiarov a eliminácii núdzových situácií. Títo jednotlivci, známi ako dobrovoľní hasiči, sa dobrovoľne zaväzujú na pomoc pri požiaroch, záchranných operáciách, prírodných katastrofách a iných mimoriadnych udalostiach, často v spolupráci s profesionálnymi hasičskými zbormi. (Chromek, Mračková, 2018)

Význam dobrovoľného hasičského hnutia spočíva v jednotlivých odvetviach, ktoré napríklad sú: lokálna ochrana, vzdelávanie a prevencia, podpora profesionálnym jednotkám, komunitná solidarita, ale aj samotný rozvoj lídrov a zručností. (Chromek, Mračková, 2018)

Civilná ochrana je komplexný systém úloh a opatrení, ktoré sú zamerané na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany životov, zdravia a majetku občanov. Tento systém sa zakladá na analýze potenciálnych hrozieb a implementácii opatrení na minimalizáciu rizík a následné zvládanie následkov mimoriadnych udalostí. Zákon o civilnej ochrane stanovuje povinnosti právnických a fyzických osôb, ako je okamžité oznámenie mimoriadnej udalosti a návrh opatrení na ochranu obyvateľstva, zdravia a majetku príslušným úradom. Taktiež musia vypracovať a pravidelne aktualizovať plán ochrany pre svojich zamestnancov a osoby, za ktoré sú zodpovedné, a podriaďiť sa dohľadu miestnych úradov. Okrem toho majú povinnosť organizovať jednotky a zariadenia civilnej ochrany podľa vlastného uváženia alebo rozhodnutia okresného úradu. V súlade s legislatívou musia zabezpečiť vypracovanie a aktualizáciu plánu ochrany zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti a vykonávať odbornú prípravu v oblasti civilnej ochrany. Odbornú spôsobilosť na úseku civilnej ochrany obyvateľstva ustanovuje zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Zb. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 7/2012 Z. z., ktorá upravuje podrobnosti o odbornej spôsobilosti na úseku civilnej ochrany obyvateľstva. Odborná príprava pre získanie odbornej spôsobilosti sa realizuje podľa ustanovení zákona o civilnej ochrane a príslušnej vyhlášky. Odborná spôsobilosť zahŕňa teoretické poznatky a praktické zručnosti potrebné pre úspešné vypracovanie a aktualizáciu plánov ochrany a poskytovanie vzdelávania v oblasti civilnej ochrany. (Chromek, Mračková, 2018)

V ochrane obyvateľstva v Českej republike má úloha dobrovoľných hasičských jednotiek nezastupiteľný význam. Tieto jednotky hrajú kľúčovú úlohu pri ochrane životov, majetku

a životného prostredia v prípade rôznych mimoriadnych udalostí, ako sú požiare, povodne a havárie. Ich práca spočíva v poskytovaní okamžitej pomoci a podpory pri zvládaní krízových situácií a zabezpečovaní rýchlej a efektívnej reakcie na nebezpečenstvá. (Chromek, Mračková, 2018)

Zákon č. 239/2000 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov definuje právomoci a povinnosti jednotlivých zložiek integrovaného záchranného systému, vrátane dobrovoľných hasičských jednotiek. Tento zákon upravuje organizáciu, úlohu, vybavenie a spôsobilosť dobrovoľných hasičských jednotiek a ich spoluprácu s ostatnými zložkami záchranného systému. (Chromek, Mračková, 2018)

Vyhláška č. 240/2001 Z. z., o ochrane obyvateľstva, vydaná Ministerstvom vnútra, detailne upravuje povinnosti a právomoci jednotlivých subjektov v rámci ochrany obyvateľstva, vrátane dobrovoľných hasičských jednotiek. Podľa tejto vyhlášky majú dobrovoľné hasičské jednotky za úlohu zabezpečiť ochranu životov, zdravia, majetku a životného prostredia v prípade havárií a mimoriadnych udalostí, poskytovať pomoc a podporu ostatným zložkám ochrany obyvateľstva a aktívne sa podieľať na preventívnych opatreniach a činnostiach. Taktiež musia spolupracovať a koordinovať svoje činnosti s ostatnými subjektmi ochrany obyvateľstva a ďalšími účastníkmi integrovaného záchranného systému. (Chromek, Mračková, 2018)

ČIASTOČNÝ ZÁVER

V čiastočnom závere našej štúdie o dobrovoľnom hasičskom hnutí možno zdôrazniť niekoľko kľúčových aspektov. Predovšetkým legislatívny rámec dobrovoľných hasičských zborov v Slovenskej a Českej republike poskytuje pevné základy pre ich fungovanie a rozvoj, čo je dôležité pre udržanie ich efektívnosti a bezpečnosti operácií. Rozdiely v legislatíve oboch krajín však môžu viesť k variáciám v prístupoch a metodikách, čo je zaujímavé pre ďalšiu komparatívnu analýzu.

V oblasti organizácie a rozmiestnenia síl a prostriedkov je zrejmé, že obidve krajiny majú systém, ktorý zabezpečuje celoplošné pokrytie, avšak distribúcia výjazdových jednotiek a ich reakčné časy môžu byť vylepšené na základe komparácie a identifikácie najlepších praktík. Táto analýza nám umožňuje lepšie pochopiť, ako môžu byť jednotky efektívnejšie distribuované, aby sa zvýšila ich dostupnosť a schopnosť rýchlo reagovať na požiare a iné núdzové situácie.

Z hľadiska technického a materiálneho vybavenia je jasné, že kategórie jednotiek v obidvoch krajinách disponujú špecifickým vybavením prispôbeným na riešenie špecifických situácií, čo zahŕňa rôzne typy striekačiek a dopravných vozidiel. Podrobný prehľad o typoch a špecifikáciách vybavenia, ako sú striekačky na rôznych podvozkoch a dopravné automobily, naznačuje vysokú úroveň pripravenosti na riešenie požiarov a súvisiacich krízových situácií.

Tento čiastočný záver nám poskytuje dôležité poznatky do toho, ako sú dobrovoľné hasičské zbory vybavené a pripravené na činnosti v teréne, a tiež poukazuje na možnosti zlepšenia v oblastiach ako je reakčný čas, dostupnosť technického vybavenia a optimalizácia celkových hasičských operácií.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 KVALITATIVNE METÓDY ZBERU DÁT

Kvalitatívne metódy výskumu majú za cieľ poskytnúť hlbšie pochopenie skúmaného javu. Sú zamerané na to, aby odhalili, ako ľudia vnímajú a interpretujú svoje prostredie a aké sú ich skúsenosti. Na rozdiel od kvantitatívnych metód, ktoré hľadajú objektívne merateľné dáta a kvantifikovateľné výsledky, kvalitatívne metódy sa snažia zachytiť komplexnosť ľudského správania v jeho prirodzenom kontexte. (Brecht, Grasseová, 2013)

V praxi to znamená, že kvalitatívny výskum sa často opiera o metódy ako sú hĺbkové rozhovory, pozorovania, prípadové štúdie alebo focus (zamerané) skupiny. Tieto techniky umožňujú výskumníkom získať bohaté, podrobné dáta, ktoré môžu odhaliť vzory, myšlienky a motivácie, ktoré by inak mohli zostať nepovšimnuté. (Zháněl et al., 2014)

V rámci bakalárskej práce môžu byť tieto metódy využité na skúmanie špecifických sociálnych fenoménov alebo na analyzovanie spôsobov, akými jednotlivci a skupiny riešia určité problémy alebo reagujú na zmeny v ich prostredí. Ako som už spomenul, kvalitatívne metódy sú prispôbované tak, aby výskumníkovi poskytl hlboký vzhľad do dynamiky skúmaného javu, ktorý môže byť následne interpretovaný a prezentovaný ako súčasť vedeckej práce. (Zháněl et al., 2014)

Tento prístup nie je iba o zbere dát; je to tiež o ich interpretácii. Kvalitatívny výskum vyžaduje od výskumníkov schopnosť analyzovať a vykladať dáta v širších kontextoch, čo často vedie k vytváraniu nových teórií alebo k rozšíreniu existujúcich poznatkov o danom predmete štúdia.

Pri realizácii kvalitatívneho výskumu je možné adaptovať určité metódy, ktoré sa tradične používajú v kvantitatívnom výskume, avšak existuje aj množstvo metód špeciálne navrhnutých pre zber kvalitatívnych dát. Tieto metódy často vychádzajú z princípov používaných v psychológii, no čerpajú aj z bohatých zdrojov iných vedných disciplín. Z dôvodu širokej škály témam, ktoré kvalitatívny výskum pokrýva, budú v nasledujúcom texte podrobnejšie opísané tie metódy, ktoré sa najčastejšie používajú pri zbieraní kvalitatívnych údajov. Tieto metódy boli účinne využité aj v rámci bakalárskej práce. Tento prístup umožňuje hlbšie pochopenie dynamiky a nuancí skúmaného javu, pričom každá z metód prispieva unikátnym spôsobom k celkovému poznaniu problematiky. (Brecht, Grasseová, 2013)

Pri realizácii kvalitatívneho výskumu je možné adaptovať určité metódy, ktoré sa tradične používajú v kvantitatívnom výskume, avšak existuje aj množstvo metód špeciálne

navrhnutých pre zber kvalitatívnych dát. Tieto metódy často vychádzajú z princípov používaných v psychológii, no čerpajú aj z bohatých zdrojov iných vedných disciplín. Z dôvodu širokej škály témam, ktoré kvalitatívny výskum pokrýva, budú v nasledujúcom texte podrobnejšie opísané tie metódy, ktoré sa najčastejšie používajú pri zbieraní kvalitatívnych údajov. Tieto metódy boli účinne využité aj v rámci bakalárskej práce. (Zháněl et al., 2014)

6 METODA STROM PROBLÉMOV

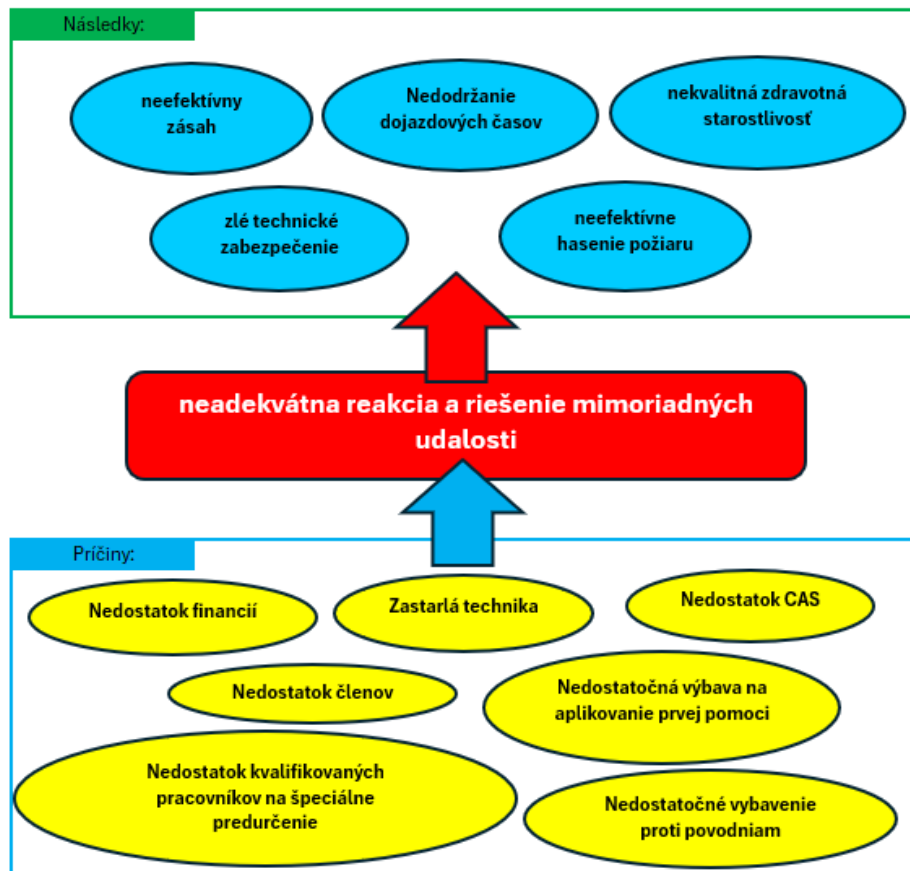
Strom problémov predstavuje užitočný nástroj na analýzu a vizualizáciu problémových situácií. V podstate ide o grafickú reprezentáciu, ktorá pomáha identifikovať hlavné príčiny a dôsledky určitého problému. Keďže problémy zvyčajne nevznikajú izolovane, ale sú ovplyvňované rôznymi faktormi a súvislosťami, strom problémov nám umožňuje systematicky rozložiť problém na jeho zložky. (Brecht, Grasseová, 2013)

V prvom rade sa snažíme identifikovať hlavný problém, ktorý chceme analyzovať. Potom identifikujeme jeho príčiny a dôsledky. Príčiny predstavujú faktory alebo udalosti, ktoré vedú k vzniku problému, zatiaľ čo dôsledky sú následky tohto problému. (Brecht, Grasseová, 2013)

Dôležitým aspektom je aj to, že strom problémov nám umožňuje hlbšie pochopiť závislosti medzi jednotlivými časťami problému. Vďaka tomu môžeme lepšie zacieliť naše úsilie pri riešení problému a efektívnejšie navrhovať riešenia. Je to akýsi nástroj na rozloženie komplexných problémov na jednoduchšie a zrozumiteľnejšie časti, čo nám pomáha lepšie pochopiť ich podstatu a význam. (Brecht, Grasseová, 2013)

Strom problémov teda slúži nielen na identifikáciu problémov, ale aj na hlbšie porozumenie ich podstaty a vzťahov medzi ich rôznymi aspektmi. V prípade, že analýzu spracovávame pre iný subjekt, tak Veselý (2009) uvádza, že *„ideálne je, pokiaľ sa procesu tvorby stromu problémov môžu zúčastniť ako aj zadávatelia analýzy, tak aj tí, ktorých sa daný problém týka“*.

Príčiny v kvalitatívnej metóde, konkrétne v metóde strom problémov, sú stanovené na základe dotazníkového šetrenia a dvoch rozhovorov nižšie uvedených s odborníkmi z praxe. (Brecht, Grasseová, 2013)

Obrázok 10 Strom problémov (Vlastné dáta, 2024)

Problém neadekvátnej reakcie a riešenia mimoriadnych udalostí dobrovoľných hasičov vyplýva z niekoľkých kľúčových príčin. Nedostatok financií obmedzuje možnosti investovať do modernizácie techniky a vybavenia, čo sťažuje efektívnu reakciu na mimoriadne udalosti. Zastaraná technika a nedostatočné vybavenie na aplikovanie prvej pomoci prispievajú k strate cenného času a nekvalitnej zdravotnej starostlivosti. Nedostatok kvalifikovaných pracovníkov a členov organizácie ďalej sťažuje situáciu, keďže nie je dostatok odborníkov na riešenie špecifických situácií. Nedostatočné vybavenie proti povodňiam navyše zvyšuje riziko škodlivých následkov.

Následky tohto problému sú zrejme v neefektívnom zásahu do mimoriadnych udalostí. Nedodržanie dojazdových časov a nekvalitná zdravotná starostlivosť sú len niektoré z nepriaznivých dôsledkov. Zlé technické zabezpečenie a neefektívne hasenie požiarov ďalej zvyšujú riziko škodlivých následkov pre občanov a majetok. Celkovo je teda potrebné nájsť

riešenie, ktoré by zlepšilo reakciu a riešenie mimoriadnych udalostí dobrovoľných hasičov prostredníctvom investícií do techniky, vybavenia a odborného školenia.

6.1 Riadený rozhovor

Osobný rozhovor, ktorý je v odbornej terminológii označovaný ako interview, patrí medzi najkomplexnejšie a zároveň najefektívnejšie metódy zberu dát v rámci kvalitatívneho výskumu. Interview je definované ako moderovaný rozhovor uskutočnený s preddefinovaným cieľom, ktorý korešponduje s cieľmi a účelom daného výskumného projektu. (Brecht, Grasseová, 2013)

Typicky sa takéto interview realizuje s jednou osobou, avšak môže zahŕňať aj dve alebo tri osoby. Ak počet účastníkov presiahne tri osoby, už hovoríme o formáte skupinovej diskusie, ktorá má inú dynamiku a inak sa riadi. (Brecht, Grasseová, 2013)

Proces interview sa rozkladá do niekoľkých základných fáz. Začína sa prípravnou fázou, kde sa definujú hlavné témy a otázky, a úvodnou časťou, ktorá zahŕňa predstavenie účastníkov a vysvetlenie cieľov rozhovoru. Nasleduje fáza budovania a upevňovania kontaktu, počas ktorej sa snaží moderátor vytvoriť priateľské a dôverné prostredie, aby účastníci mohli voľne a otvorene hovoriť. Hlavná časť rozhovoru, často nazývaná aj jadro interview, je zameraná na získanie hĺbkových informácií. Záver a ukončenie rozhovoru musia byť vedené tak, aby účastníci mali možnosť doplniť alebo objasniť akékoľvek informácie, a zároveň aby sa cítili, že ich názory boli počuté a vážené. (Brecht, Grasseová, 2013)

Interview môže byť štruktúrované, neštruktúrované alebo pološtruktúrované. Štruktúrované interview má pevne danú štruktúru a otázky, zatiaľ čo neštruktúrované poskytuje veľkú mieru flexibility a príležitosť na prieskum širších tém. Pološtruktúrované interview kombinuje prvky oboch prístupov. (Brecht, Grasseová, 2013)

Často sa v interview používajú aj nepriame otázky, ktoré pomáhajú získať pravdivé a nerušené odpovede. Ďalej je nevyhnutné kombinovať interview s pozorovaním, pretože to umožňuje pozorovať a interpretovať neverbálne signály a reakcie účastníkov, ktoré môžu poskytnúť ďalšie hĺbkové informácie. (Brecht, Grasseová, 2013)

Medzi najčastejšie používané typy interview patria individuálne hlboké rozhovory, ktoré sú zamerané na intímne a detailné prieskumy názorov jednej osoby, a skupinové rozhovory, kde interakcia medzi účastníkmi môže viesť k odhaleniu nových perspektív. Iné formy zahŕňajú viacnásobné interview, kde sa rovnakí účastníci stretávajú viackrát, aby sa

preskúmali zmeny v ich názoroch alebo postojoch, a telefonické interview, ktoré umožňujú zber dát na diaľku. (Brecht, Grasseová, 2013)

6.2 Riadený rozhovor s odborníkom z praxe zo Slovenskej republiky

V súčasnej spoločnosti zohrávajú Dobrovoľní hasiči kľúčovú úlohu v ochrane majetku, životov a životného prostredia. Ich dobrovoľná aktivita a nasadenie sú kritické pre zabezpečenie bezpečnosti a stability komunit vo všetkých rôznych situáciách. Z tohto dôvodu je dôležité porozumieť nielen ich práci a motivácii, ale aj výzvam, s ktorými sa stretávajú.

V rámci tejto bakalárskej práce sme sa rozhodli preskúmať svet Dobrovoľných hasičov bližšie. Naše bádanie bude zamerané na identifikáciu faktorov ovplyvňujúcich ich účasť, motiváciu a spokojnosť s ich dobrovoľnou prácou. Aby sme získali relevantné údaje, vykonali sme dotazníkovú analýzu medzi dobrovoľnými hasičmi, čo nám poskytlo dôležité informácie na základe, ktorých formulujeme naše otázky.

V tomto kontexte nás bude sprevádzať Pán Matej Kračinovský, ktorý má bohaté skúsenosti z praxe v radoch Dobrovoľných hasičov. Jeho skúsenosti a znalosti nám pomôžu lepšie porozumieť širšiemu kontextu ich dobrovoľníctva a zároveň budú zdrojom inšpirácie pre naše ďalšie bádanie.

Dnes sa spoločne budeme zameriavať na otázky, ktoré sme odvodili z výsledkov dotazníkovej analýzy. Tieto otázky nám pomôžu získavať hlbší náhľad do motivácií, hodnôt a výziev, s ktorými sa Dobrovoľní hasiči stretávajú v ich dobrovoľníckej práci.

Ste dobrovoľným hasičom, čo Vás k tomu motivovalo sa ním stať?

Môj otec je už 25 rokov pri Hasičskom a záchrannom zbore, a od mala mi vytváral k tomu vzťah, keď ma ako malého brával na zbrojnicu. Bol som z toho fascinovaný keď mi ukazoval výjazdovú techniku a učil ma už od malička, ako to na zbrojnici u nich chodí, a aké majú pravidlá. Keď som dovŕšil 18 rokov rozhodol som sa že skúsím výjazdovú jednotku našej obce. Príprava bola náročná, skladala sa z teoretickej a praktickej skúšky. Obe tieto skúšky som zvládol na výbornú pred komisiou, ktorá sa skladala z jedného člena DPO a Dvoch členov Hasičského a záchranného zboru z Prešova.

Koľko výjazdových členov má Vaše DHZO a ako hodnotíte každoročný záujem občanov stať sa členom Vášho DHZO?

Naše DHZO má 30 členov určených pre výjazd z toho je 10 žien. Každoročný záujem dosť klesol za posledné roky, až by som to nazval chabým záujmom.

Koľko občanov sa približne hlási do Vašej výjazdovej jednotky?

Popravde 0 až 1. Podľa mňa to klesá pretože ľudia už nemajú o to taký záujem keďže doba ide dopredu a vyvíjajú sa nové technológie, ktoré postupne oplakávajú ich pozornosť aj od bežných športov ako je futbal či hokej. Nie len hasičský šport alebo celkovo byť členom DHZO a pomáhať svojej obci v ťažkých chvíľach.

Ste spokojný s financovaním Vášho DHZO, zaujímate sa o to ako člen?

Mám zhruba prehľad o to aké financie tam prúdia, ale moc sa o to nezaujímam. Čo sa týka spokojnosti, tam by to mohlo byť lepšie. Síce nás financuje obec, ale niektoré tie financie presúva na iné projekty a nezostáva preto veľmi obci aby nás mohla dostatočne financovať. Tak isto nás financujú ďalšie projekty, ale to má každý zbor inak podľa kategórie, do ktorej spadá.

V čom by ste si vedeli predstaviť lepšie využitie finančných prostriedkov?

Myslím si že u nás sa mnohé prostriedky využívajú na hlúposti. Napríklad naposledy Predseda nášho zboru kúpil elektrocentrálu, ktorá je podľa mňa úplne zbytočná, vzhľadom k tomu že je menej výkonnejšia aj s menším objemom nádrže, ako tá, ktorú už máme. Radšej by som investoval do ďalšej výstroje a výzbroje, ako sú nové zásahové odevy, helmy rukavice a podobne.

Na to naväzuje aj ďalšia otázka, Ste spokojný s Vaším technickým a materiálnym zabezpečením Vašej DHZO či už sa jedná napríklad o ochranné pracovné prostriedky alebo výjazdovú techniku?

Čo sa týka výjazdových ochranných oblekov tam máme klasické záchranné trojvrstvové odevy. Ochranné pracovné prostriedky sú na celkom dobrej úrovni, vzhľadom že už sú niektoré aj staršie, alebo členovia ich majú už dlho a mierne poškodené, stále spĺňajú svoju ochrannú funkciu. Ale ako som spomenul už v predošlej otázke bola by potreba zakúpiť už novšie, pretože nič netrvá večne, a predsa len by to bola aj väčšia ochrana pre členov a myslím si, že by ich to motivovalo byť aktívnejší. Výjazdová technika už je na tom o niečo horšie, no snažíme sa pracovať s dotáciami, z ktorých sa poriadili reťazové a kotúčové píly a podobná technika. Zbytočne sa investovalo do tej elektrocentrály, ktorú už jednu výkonnejšiu vlastnime ako som spomínal. A radšej by som miesto nej poriadil prúdnicu, alebo aj vyslobodzovacie náradie k dopravným nehodám, a celkovo to modernizoval.

Nakoľko máme všetky tieto nástroje zastaralé a mnoho z nich sú to ručné nástroje a nenachádzajú sa u nás žiadne tieto modernejšie hydraulické nástroje.

Koľko požiarnych automobilov má Vaša jednotka k dispozícii na výjazd, a v ako hodnotíte ich stav?

Dopravné automobily sa v našej zbrojnici nachádzajú dve a to cisternová automobilová striekačka 32 na podvozku Tatra 148 tá už ma niečo za sebou jej rok výroby je 1978. A už veľakrát sme ju museli vyradiť z výjazdu, alebo dotovať ju zbytočne veľkými finančnými prostriedkami na opravu a údržbu. Možno by to chcelo, teraz keď sa budú vyradzovať tie Atega alebo staršie Tatra od profesionálov z HaZZ. Nakoľko má prísť projekt z Ministerstva vnútra pre HaZZ. Tak by bola potreba si zažiadať o ich preradenie novej techniky k DHZO od Profesionálov. Ale čo sa týka lesných a ťažko prístupných terénov tak je táto Tatra 148 nenahraditeľná. Druhé vozidlo sa u nás nachádza Iveco Daily bez kontaktného prúdu, druhej generácie od roku 2016 to je v dobrom technickom stave. Jediné čo by som tomu vytkol je že by mohlo mať viac výbavy k autonehodám a podobným technickým výjazdom. Tak isto by bolo vhodné aj zakúpiť, alebo ak sa budú vyradovať tak zažiadať si o štvorklové vozidlá, alebo veliteľské vozidlo.

Má Vaša jednotka špeciálne predurčenie ako napríklad ochrana obyvateľstva, záchrana na vodnej hladine a iné?

Naša jednotka nedisponuje žiadnym špeciálnym predurčením, keďže spadáme do kategórie B. Aj keď máme na to techniku, ktorá disponuje hasenie práškom, to znamená že máme kombinovaný hasiaci automobil, tak nie. Nie sme ani v žiadnom ťažkom špeciály, ktorým Tatra disponuje, klasická kategória B.

Nachádza sa vo Vašom DHZO protipovodňový vozík a v akom stave, čo by ste poprípade na ňom zmenili?

Áno nachádza ten sme dostali v roku 2016 ako príves k spomínanému Ivecu. Pôvodný stav bol na kritickom bode v minimalistickom prevedení. To znamená, len s protipovodňovými bariérami, ktoré sú za mňa pri reálnom povodňovom stave nepoužiteľné. Pretože ich plnenie a rozloženie je časovo náročné. Jediné použitie vidím pri nejakej predikovanej povodni inak nie. Preto sme boli nútený doplniť protipovodňový vozík o vlastné čerpadlá a záchranné vesty. Takže teraz už je jeho vybavenie na lepšej úrovni.

Ste spokojný s technickým a materiálnym zabezpečením na prvú pomoc?

Máme klasickú zdravotnícku tašku, v ktorej sa nachádzajú ovínadlá, leukoplasty, respektíve cosmofoxy, nožnice a dezinfekčné prípravky. Takže by som to nazval rozšírenou auto lekárničkou. Ďalej chrbticová doska s krčným golierom a popruhmi, taktiež samotný krčný golier. Tieto veci už boli súčasťou Iveca. Tak isto sme rok dozadu obdržali prístroj AED čo je externý defibrilátor. Z tohto hľadiska hodnotím prípravu na prvú pomoc kladne na úrovni first responder, čo znamená prvý podávajúci, takže dokážeme ošetriť takmer všetko.

Máte aj vyhradených niektorých členov ako zdravotníkov?

Áno máme zdravotnícky tím, ktorý tak isto sa podieľajú na zásahoch aj bez poranenia osôb. Ale keď nastane táto situácia sú prednostne určený na tú prvú pomoc. Prevažne sú to ženy, keďže pracujú v nemocnici ako zdravotné sestry majú tu prax bohatú a stále sú s podobnými situáciami v kontakte na každodennej báze.

Ako by ste zhodnotili fungovanie členov na Vašej zbrojnici? Je dostačujúce?

Za mňa je to veľmi veľká bieda, pretože ako som už spomínal máme vo výjazdovej jednotke zhruba 30 členov, z toho solidne aktívnych je zhruba 8, ale väčšinou sa tam striedame piati dookola tí istý, ale keď je nejaký väčší výjazd vtedy vieme byť aktívny aj dvanásť. Ale čo sa týka aktivít, brigád na zbrojnici, údržby techniky a podobne tak stále piati. Začali sme riešiť s obcou ako ich motivovať, ako napríklad úľavy na daniach a podobne napríklad za odpad a podobne. S tým sme zatiaľ na bode mrazu. Ale ja si osobne myslím, že najviac by ich mohlo motivovať ten dobrý pocit za pomoc komunitu a ľuďom, ktorí sú v núdzi a vyžadujú si ich pomoc. Či už je to pri požiaroch, zvalených stromoch, alebo odčerpávania vody z ich obydľia po záplavách. Lenže v dnešnej dobe už je to ťažké. Tak isto sme rozmýšľali dať hodinovú mzdu za zásahy, ale to už by s mihlo s tou dobrovoľníckou činnosťou.

Prejdeme k poslednej otázke má Vaša jednotka pravidelné taktické cvičenia na rôzne scenáre? A aké to sú?

Cvičenia mávame rôzne tak priemerne 3 až 4 ročne. Niekedy viac niekedy menej. Ale dá sa povedať že áno mávame. Tento rok nás čaká už tretie. Doteraz to bola viac menej diaľková doprava vody, hasenie lesných požiarov, v zime sme už párkrát cvičili záchranu osôb na zamrznutej vodnej hladine. A tento rok nás čaká ešte dvakrát objektová evakuácia jedenkrát domova sociálnych služieb a druhá bude v júni evakuácia a požiar základnej školy. Štandardne tieto cvičenia sú prioritne zamerané na tú činnosť, ktorá by bola ako napríklad diaľková doprava vody a podobne, keďže sme kategória B. Niektoré tieto cvičenia sú

súčinnosť s profesionálnymi hasičskými jednotkami, ktoré sú jeden až dvakrát ročne, a sú dostačujúce. Avšak ja som názoru že niektoré malé taktické cvičenia v rámci zboru by sa mohli organizovať jedenkrát za mesiac až za dva mesiace. Aby ich bolo aspoň 10 ročne. Rôzne námety ako napríklad hasenie vozidla, vyslobodenie raneného z vozidla za pomoci technických prostriedkov, objektová evakuácia osôb, nácvik lanových techník, záchrana z výšky. Na to nie je treba ani nijak náročné finančné prostriedky, všetky tieto cvičenia by sa dali realizovať v areáli zbrojnice. Okrem iného by som aj stanovil pravidelné kurzy na dýchaciu techniku v polygóne, alebo Flash kontajneroch.

6.3 Riadený rozhovor s odborníkom z praxe z Českej republiky

Vitajte pri tomto rozhovore. Dnes sa zameriame na tému Dobrovoľných hasičov a ich dôležitosť v našich komunitách. Ich nezištné nasadenie a odvaha predstavujú kľúčový faktor v zabezpečovaní bezpečnosti a stability. Zároveň tvoria pevný základ solidarity a vzájomnej pomoci, čo robí ich prácu neoceniteľnou.

S nami je dnes Pán Petr Krchnáček, ktorý má hlboké pochopenie prostredia Dobrovoľných hasičov. Jeho skúsenosti nám pomôžu lepšie pochopiť podstatu a výzvy spojené s dobrovoľníckou prácou v tomto odvetví.

V tejto práci sme sa rozhodli zamerať na pohľad zvnútra - na motivácie, hodnoty a výzvy, s ktorými sa Dobrovoľní hasiči stretávajú v ich každodennom úsilí. Naše bádanie je založené na dátach z dotazníkovej analýzy, ktoré nám poskytl cenné informácie a smerovanie pre naše otázky.

Budeme sa snažiť získať hlboký vzhľad do ich sveta a lepšie porozumieť tomu, čo ich motivuje a čo považujú za najvýznamnejšie vo svojej práci. Teraz sa obráťme na nášho odborníka s prvou otázkou a nechajme sa inšpirovať jeho/jej skúsenosťami a múdrosťou.

Ste dobrovoľným hasičom, čo Vás k tomu motivovalo sa ním stať?

Áno som. Od mala ma fascinovali hasiči a ich práca, takže to bolo pre mňa čiastočné splnenie si detského sna. Keď hovorím o čiastočnom, tak cieľ je stať sa profesionálnym hasičom. Mal som 15 rokov kedy započala moja cesta hasiča a stal som sa členom SDH Uherský Brod. Po dovŕšení veku 18 rokov som si podal žiadosť stať sa členom výjazdovej jednotky. Absolvoval som skúšky u veliteľa JSDH Uherský Brod. A od tej chvíle ako plyní čas som už aktuálne 7 rokov členom spolku a 4 roky vo výjazdovej jednotke.

Koľko členov má Vaše JSDH a ako hodnotíte záujem občanov stať sa členom Vášho JSDH?

Aktuálne má naša jednotka zboru dobrovoľných hasičov 22 takzvaných „papierovo“ zapísaných členov. Popravde aktívnu účasť tvorí zhruba 5-8 členov. Čo si myslím že je dosť mizerná účasť a chcelo by to nejako zlepšiť. Čo sa týka druhej časti otázky, tam tie začiatky nie sú také kritické, myslím si že záujem v podaní prihlášky je dostačujúci v počtoch v rozpätí medzi 3 až 5 občanmi behom jedného kalendárneho roku. Avšak horšie to je už pri prijímacom konaní kedy z piatich členov je schopný na prijatie až jeden alebo žiadny.

Ste spokojný s financovaním Vášho JSDH, zaujímate sa o to ako člen?

Som nespokojný. Ako člen sa zaujímam o financovanie, nie úplne v presných číslach, len tak okrajovo a jednoznačne to nespĺňa čo by malo podľa predstáv mnohých členov, nie len tých mojich. Pretože prostriedky, ktoré majú byť, alebo sú vyhradené od mesta na chod a fungovanie nášho JSDH, nie sú ani zďaleka dostatočné. A chcelo by to zmenu, či už od mesta, alebo od štátu.

V čom by ste si vedeli predstaviť lepšie využitie finančných prostriedkov?

Ako som už spomínal v predošlej otázke, financovanie nášho JSDH je ťažko znehodnotené, preto mi ani moc nedovoľuje polemizovať nad nejakými novými spôsobmi financovania, bohužiaľ to máme nastavené tak ako to je. V prvom rade nájom a energie, ako ďalšie potrebujeme zastrešiť pohonné hmoty a ďalší materiál, či servis vozidiel. Vďaka inflácii to ani zďaleka nie je ľahké. Na záver si môžeme dovoliť v určitých intervaloch obmeniť výstroj hasičov.

Ste spokojný s Vaším technickým a materiálnym zabezpečením Vášho JSDH, či už sa jedná o ochranné pracovné prostriedky, alebo výjazdovú techniku?

Spokojný rozhodne nie som, ale nie je to ani najhoršie, podľa známych hasičov z iných JSDH sme na tom ešte obstojne. Naša jednotka má v súčasnej chvíli 2 kusy výjazdovej techniky, a to konkrétne cisternovú automobilovú striekačku Iveco Eurocargo 30 a Dopravný automobil Fiat. Cisternová automobilová striekačka, ktorou disponujeme je morálne aj technicky zastaralá. Podľa môjho názoru už nevyhovuje požiadavkám, ktoré na ňu máme a ktoré by mala v dnešnej dobe spĺňať. Čo sa týka vecnej výbavy tá nie je úplne zlá. Disponujeme 6 kusmi dýchacích prístrojov Drager a Auer. Pred dvoma rokmi sme tak tiež zaradili termokameru značky Flir K2 čo sa dá v dnešnej dobe považovať za nadstandard vybavenia u JSDH. Máme dve záchranné takzvané vyvážacie masky. Ochranné pracovné

prostriedky niektorých členov by rozhodne bola potreba vymeniť. Hlavne ochranné prilby Galet SF. Inak má aktívna časť jednotky nové ochranné trojvrstvové obleky značky Vochoc GoodPro FireShark, čo považujem za veľmi dobrú investíciu.

Koľko požiarnych automobilov má Vaša jednotka k dispozícii na výjazd, a ako hodnotíte ich stav?

Aktuálne má naša výjazdová jednotka k dispozícii 2 zásahové požiarné automobily a 1 prívesný vozík. Ako som už spomínal jedna sa o cisternovú automobilovú striekačku Iveco Eurocargo 30, ktoré garážujeme od roku 2014 a dopravný automobil značky Fiat Ducato, ktorý vlastnime od roku 2020 kedy nám bolo dodané priamo z výroby. Tento dopravný automobil bol zriadený vďaka dotáciám zhruba pred 4 rokmi, takže z môjho pohľadu sa jedná o pomerne nové vozidlo. Čo sa týka cisterny, tá je stará 10 rokov a už by si zaslúžila repasovanie, alebo lepšiu náhradu za novšiu.

Má Vaša jednotka špeciálne predurčenie, ako napríklad ochrana obyvateľstva, záchrana na vodnej hladine, a iné?

Áno, máme. Oficiálne máme iba 1 predurčenie a to na motorovú reťazovú pílu. Takže máme v jednotke 6 vyškolených špecialistov, hasičov – „pilčíkov“. A k tomu k dispozícii 2 kusy motorových reťazových píl, neprerezateľné nohavice, špeciálnu prilbu, antivybračné rukavice, atď.

Samozrejme že jazdíme k špecifickým typom udalosti, na ktoré ale neexistuje oficiálna predurčenosť. Ako napríklad, plnenie bamvi vakov pod vrtuľníkom, znášanie pacientov, čerpanie vody a stavby protipovodňových bariér. Čo je škoda a tieto práce musíme vykonávať aj bez oficiálneho školenia, či pred určenia z dôsledku nedostatku personálu.

Nachádza sa vo Vašom JSDH protipovodňový vozík, a v akom stave, čo by si na ňom zmenil.

Áno nachádza sa, nie je určený priamo ako povodňový vozík, ale nachádza sa. Jedná sa o prívesný vozík, ktorý náš JSDH vlastní, a používa sa ako typ určený pre člny, dvojnápravový s zabudovaným navijakom. Môže slúžiť k prevozu čohokoľvek, ale primerane je určený k preprave veľkokapacitných čerpadiel značky Kataramo a protipovodňových bariér. Vozík prešiel minulý rok rekonštrukciou. Samozrejme že by bola potreba ešte ďalšia, konkrétne pre úložné priestory na vybavenie, napríklad skriniek priamo na vozíku, alebo držiakov na sacie hadice a iné hadice či príslušenstvo.

Ste spokojný s technickým a materiálnym zabezpečením na prvú pomoc?

Áno nachádza sa v každom vozidle je lekárnička, a zdravotný batoh typu 3. Myslím si že v našich podmienkach je to dostačujúce.

Ako by ste zhodnotili fungovanie členov na Vašej zbrojnici je dostačujúce?

Fungovanie našich členov nie je dostačujúce. Bohužiaľ, nie všetci členovia sú tak aktívny ako by bolo treba, alebo ako by sa od nich očakávalo, ako to je potreba až priam žiadúce.

Má vaša jednotka pravidelné taktické cvičenia na rôzne scenáre? A na Aké?

Naša jednotka má pravidelné taktické cvičenia 1 až 2 krát do mesiaca. Cvičenia sú určené na rôzne scenáre a odborné prípravy. Väčšinou sa nám podarí približne 4 témy odbornej prípravy spojiť v jedno cvičenie, v jeden celok. Napríklad dopravné vedenie a útočné vedenie do budovy. Tak tiež sa cvičí na pravidelnej báze niektoré konkrétne veci, ako napríklad prieskum budov, lanová technika, či uzly a s inými pomocnými prostriedkami na splnenie dopravného a následne útočného vedenia. V najbližšej dobe nás tak isto čaká precvičovanie objektovej evakuácie a následne precvičenie dopravného a útočného vedenia v danom objekte, tak tiež nás čaká prieskum neznámeho objektu, alebo priestoru v dýchacej technike, nasledovné vyhľadávanie osôb a práce s prúdnicami.

7 HODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU VYTVORENÝM DOTAZNÍKOM

Dobrovoľné hasičské zborové jednotky v Českej a Slovenskej republike sú kľúčovými prvkami v oblasti požiarnej ochrany a núdzového zásahu. Táto analýza sa hľadá na technické a materiálne vybavenie týchto jednotiek v oboch krajinách s cieľom porovnať úroveň pripravenosti a schopnosti rýchleho reagovania.

Prvým bodom našej analýzy je preskúmanie technického vybavenia. V Českej republike je dlhoročným trendom využívanie modernejších protipožiarnych vozidiel, ktoré sú vybavené pokročilou technikou na zdolávanie požiarov a záchranné operácie. Oproti Česku, je potrebné zhodnotiť na Slovensku do akej miery sú dobrovoľné hasičské jednotky vybavené modernejšou technológiou a či existujú rozdiely medzi regiónmi.

Druhým kľúčovým aspektom analýzy zahŕňa aj materiálne zabezpečenie. To zahŕňa zásoby požiarnych hadíc, hasičských strojov, ochranných pracovných prostriedkov a ďalšieho potrebného vybavenia. Porovnanie týchto dostupných zdrojov a materiálneho zabezpečenia v dobrovoľných hasičských zboroch umožní lepšie identifikovať nedostatky v technickom zabezpečení, alebo zdravotníckej oblasti, čo sa týka prvej predlekárskej pomoci. Následne tak tiež umožní ich zlepšenie.

Analýza tak tiež zahŕňa pohľad respondentov na finančné aspekty týkajúce sa investícií do ich technického a materiálneho zabezpečenia stanice. Vzhľadom že nie všetci s tým prídu do kontaktu každý deň, preto sa jedná len o hodnotenie financovania ich stanice, poprípade vyjadrenie ich názoru naň.

Komparácia technického a materiálneho zabezpečenia poprípade vybavenia dobrovoľných hasičských zborov v Českej a Slovenskej republike poukazuje na ich rozdiely ale aj vzájomne podobnosti v technickej pripravenosti, či už na zdolávanie požiarov, alebo zásahy iných mimoriadnych udalostí. Identifikácia týchto oblastí potrebných na inováciu, vedie ako východisko pre posilnenie kapacít dobrovoľných hasičov, efektívneho využitia technických a materiálnych prostriedkov, zefektívnenie vzdelanosti členov jednotiek, ale tak tiež účinné nasadenie do zásahu v oboch krajinách.

8 KOMPARÁCIA ELEKTRONICKÉHO DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Elektronický dotazník, často označovaný ako online prieskum, je moderná a efektívna metóda zberu dát využívajúca digitálne technológie na distribúciu a získavanie odpovedí od respondentov. V kontexte súčasného digitálneho veku, kde internet a mobilné zariadenia dominujú našej každodennej interakcii, elektronické dotazníky sa stali nenahraditeľným nástrojom pre rýchly, spoľahlivý a pohodlný zber informácií. (Brecht, Grasseová, 2013)

Táto metóda umožňuje výskumníkom a organizáciám dosiahnuť širokú a rôznorodú vzorku respondentov bez geografických obmedzení. S elektronickými dotazníkmi sa otázky a prieskumy môžu jednoducho distribuovať prostredníctvom e-mailov, sociálnych médií, webových stránok alebo špeciálnych aplikácií, čím sa značne zjednodušuje proces zberu dát. (Brecht, Grasseová, 2013)

Výhody elektronických dotazníkov sú zrejmé: rýchlosť a efektívnosť zberu a spracovania dát, nižšie náklady a možnosť automatizácie procesov. Navyše, elektronické dotazníky môžu byť prispôbené potrebám a preferenciám respondentov prostredníctvom interaktívnych a dynamických prvkov, ako sú preskakovacie otázky alebo podmienené vetvenie, čo môže zvýšiť angažovanosť a účasť respondentov. (Brecht, Grasseová, 2013)

Napriek týmto výhodám existujú aj výzvy, s ktorými sa treba vyrovnávať. Zabezpečenie reprezentatívnosti vzorky a minimalizácia mierneho odchýlky v odpovediach sú dôležité aspekty, ktoré je potrebné zohľadniť pri analýze výsledkov. Okrem toho je dôležité zabezpečiť ochranu osobných údajov a súkromia respondentov, aby sa zachovala dôvera a integrita procesu zberu dát. (Brecht, Grasseová, 2013)

Využitie elektronických dotazníkov je rozmanité a zahŕňa rôzne oblasti, ako sú akademický výskum, marketingový výskum, verejná mienka a politické prieskumy. Ich flexibilita a jednoduchosť ich robí neodmysliteľným nástrojom v súčasnom výskume a analýze. (Brecht, Grasseová, 2013)

8.1 Komparácia a vyhodnotenie elektronických dotazníkov

Cieľom tejto kapitoly je poskytnúť prehľad o procese analýzy dotazníkov, vrátane metód spracovania, štatistických postupov a interpretácie výsledkov. Zameriame sa na identifikáciu hlavných vzorov, tendencií a závislostí vo výsledkoch, a ich následné pripojenie k výskumným otázkam a cieľom práce. Analýza dotazníkov je kľúčovým krokom

v pochopení vplyvu a dôležitosti získaných dát, a zároveň slúži ako základ pre formuláciu záverov a odporúčaní na základe vedeckého výskumu.

Táto komparácia zahŕňa jednotlivé vyhodnotenie analýzy oboch krajín v jednotlivých otázkach, ktoré boli podané respondentom. Jednotlivé dotazníky boli vytvorené v ich materskom jazyku. Tak tiež otázky boli zamerané na veľkosť, spokojnosť s financovaním, prítomnosť na zásahu, požiarne automobily, ale aj iné technické a materiálne zabezpečenie či dokonca ich odborné predurčenie. Spomínaného dotazníku bolo zúčastnených 77 dobrovoľných hasičov z toho 55 zo Slovenskej republiky vid' tabuľka číslo 14. a z Českej republiky zvyšných 27 vid' v nižšie uvedenej tabuľke číslo 15. Tento prieskum bol vyhotovený za pomoci internetového dotazníka od firmy survio a zverejnený v období od 4. decembra 2023 do 4. apríla 2024.

Tabuľka 14 Rozdelenie účasti respondentov zo Slovenskej republiky podľa krajov (vlastné dáta, 2024)

Názov kraja	Počet respondentov z DHZO SR
Banskobystrický kraj	6
Bratislavský kraj	5
Košický kraj	2
Nitriansky kraj	3
Prešovský kraj	23
Trenčiansky kraj	5
Trnavský kraj	2
Žilinský kraj	9

Prevažná časť účastníkov dotazníkového prieskumu pochádzala z Prešovského kraja (vid' tabuľka č. 14). Zúčastnenie členov dobrovoľných hasičských zborov z iných krajov bolo nižšie. Aj keď sa členovia z ďalších krajov zapojili, ich počet bol výrazne menší.

Na rozdiel od dotazníkového prieskumu v Slovenskej republike, kde sa na prieskume zúčastnili zástupcovia z viacerých krajov (vid' tabuľka č. 15), v Českej republike neboli zahrnuté všetky kraje. Aj keď im bol distribuovaný dotazník prostredníctvom e-mailu, či sociálnych sietí. Toto porovnanie účasti na dotazníkovom prieskume naznačuje, že slovenskí dobrovoľní hasiči prejavili väčší záujem o zmenu, najmä v Prešovskom kraji.

Komparácia zahŕňa aj individuálne vyhodnotenie analýzy odpovedí respondentov v oboch krajinách. Dotazníky boli vypracované v ich materinskom jazyku a zameriavali sa na rôzne aspekty, ako je veľkosť zboru, spokojnosť s financovaním, účasť na zásahoch, dostupnosť

požiarnych vozidiel, ako aj iné technické a materiálne vybavenie, vrátane odborných predpokladov.

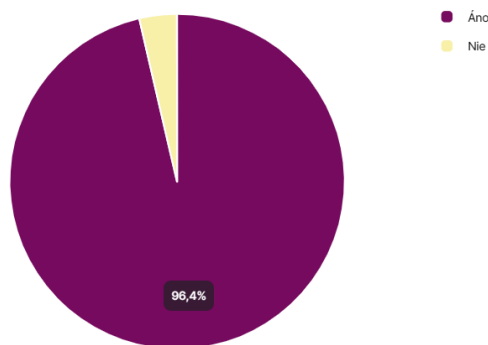
Tabuľka 15 Rozdelenie účasti respondentov z Českej republiky podľa krajov (vlastné dáta, 2024)

Názov kraja	Počet respondentov z JSDH ČR
Jihočeský kraj	1
Jihomoravský kraj	4
Karlovarský kraj	1
Kraj Vysočina	2
Královéhradecký kraj	1
Liberecký kraj	0
Moravskoslezský kraj	3
Olomoucký kraj	0
Pardubický kraj	0
Plzeňský kraj	0
Praha	1
Středočeský kraj	2
Ústecký kraj	0
Zlínský kraj	12

Z dotazníkov sme vybrali kľúčové otázky, ktoré boli formulované v materinskom jazyku obidvoch krajín a podrobili ich komparatívnej analýze. Prvá otázka sa venovala participácii dobrovoľných hasičov, konkrétne ich zaradeniu do výjazdových jednotiek v rámci jednotlivých hasičských zborov. Odpovede sme následne kategorizovali podľa účasti v rôznych regiónoch a tieto výsledky sú zobrazené v tabuľkách vyššie.

Z hlbšej analýzy vyplýva, že zo 57 respondentov zo Slovenskej republiky 96,8% potvrdilo svoju účasť na zásahu (viď. obrázok č. 11). Z 27 respondentov, ktorí odpovedali na otázku týkajúcu sa účasti v zásahu JSDH Českej republiky, 88,9% uviedlo, že boli prítomní (viď. obr. č. 12).

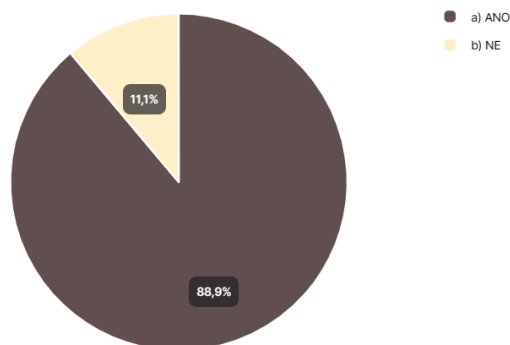
2. Bol/a ste niekedy prítomný/á na zásahu Vášho DHZO?

Obrázok 11 Graf otázky č. 2 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Tento údaj naznačuje vysokú mieru angažovanosti dobrovoľných hasičov v oboch krajinách. Je evidentné, že väčšina respondentov aktívne prispieva k požiarnej ochrane prostredníctvom svojej účasti na zásahoch. Tento aspekt je kľúčový pre efektívnosť požiarnej ochrany, pretože dobrovoľní hasiči predstavujú dôležitú zložku v boji proti požiarom a iným núdzovým situáciám vo svojich komunitách.

2. Byl/a jste někdy přítomen/a na zásahu Vašeho JSDH?

Obrázok 12 Graf otázky č. 2 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

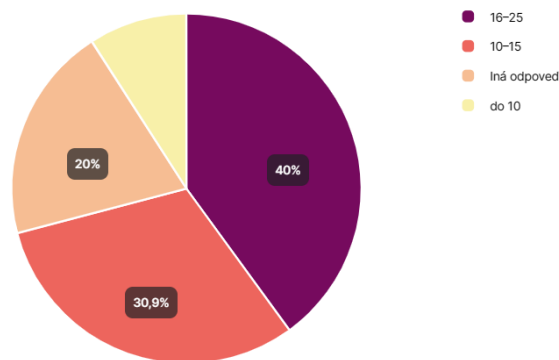
Na otázku týkajúcu sa počtu členov výjazdovej jednotky DHZO/JSDH väčšina respondentov zo Slovenska (približne 40%, vid'. obr. č. 13) uviedla, že ich jednotka má menej ako 25 členov. Podobnú odpoveď, a to v rozsahu 63% (vid'. obr. č. 14), poskytli aj českí respondenti. Tento údaj nás núti zamyslieť sa nad stratégiami rastu a motiváciami pre príťažlivosť dobrovoľného členstva.

Vzhľadom na to, že väčšina výjazdových jednotiek má relatívne malý počet členov, je dôležité zvážiť opatrenia, ktoré by mohli prispieť k ich rozšíreniu. To môže zahŕňať

iniciativy na zvýšenie povedomia o dobrovoľnom hasičskom hnutí a jeho prínosoch pre spoločnosť. Ďalším faktorom, ktorý by mohol ovplyvniť rast členskej základne, je zlepšenie motivácie a vytvorenie prostredia, ktoré bude pre dobrovoľníkov atraktívne a podporí ich účasť.

Prehodnotenie stratégií rastu a motivácií pre dobrovoľné členstvo by malo byť zamerané na identifikáciu prekážok a možností, ktoré ovplyvňujú príťažlivosť dobrovoľného hasičstva.

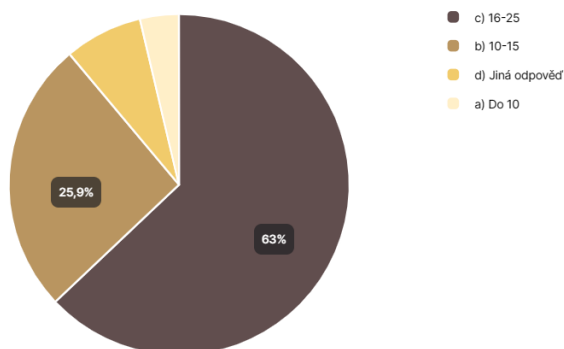
3. Koľko členov má Vaše DHZO?

Obrázok 13 Graf otázky č. 3 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

To môže zahŕňať revíziu existujúcich programov členstva, poskytovanie ďalších benefitov pre členov a zlepšenie komunikácie a spolupráce medzi členmi jednotiek. Takéto opatrenia by mohli viesť k zvýšeniu záujmu o dobrovoľné členstvo a posilniť početnú silu výjazdových jednotiek DHZO/JSDH.

3. Kolik členů má Vaše JSDH?

Obrázok 14 Graf otázky č. 3 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

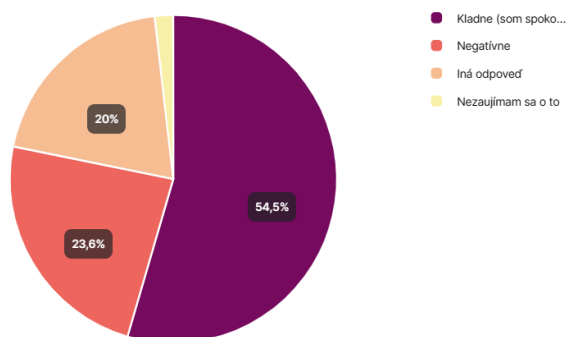
Väčšina slovenských respondentov, presne 54,5% (vid'. obr. č. 15), sa pozitívne vyjadrila k otázke financovania zboru DHZO/JSDH. Tento pozitívny postoj môže naznačovať, že existuje dostatočná úroveň podpory a financovania pre tieto jednotky v Slovenskej

republike. Na druhej strane, aj keď českí respondenti vyjadrili kladný postoj v podobnom rozsahu (konkrétne 51,9%, vid'. obr. č. 16), zvyšok z nich sa k tomuto tému postavil negatívne alebo si nevyjadril stanovisko. Tento rozdiel môže odzrkadľovať odlišné finančné prostredie a prístup k financovaniu hasičských zborov medzi Slovenskom a Českou republikou.

Dôležité je skúmať dôvody, prečo časť respondentov nevyjadrila pozitívny postoj k otázke financovania ich zboru. Možno to súvisí s nedostatkom dostupných finančných zdrojov, nezrozumiteľnosťou finančných postupov alebo nedostatočnou informovanosťou o možnostiach financovania. Je možné, že tieto faktory ovplyvňujú postoj niektorých členov jednotiek a môžu mať vplyv na ich schopnosť plniť svoje úlohy.

Navrhujeme preto preskúmanie existujúcich mechanizmov financovania a posúdenie ich efektivity a dostatočnosti. Taktiež je dôležité zabezpečiť, aby členovia jednotiek boli informovaní o možnostiach a postupoch financovania ich zborov, aby mohli aktívne prispievať k ich udržateľnosti a rozvoju.

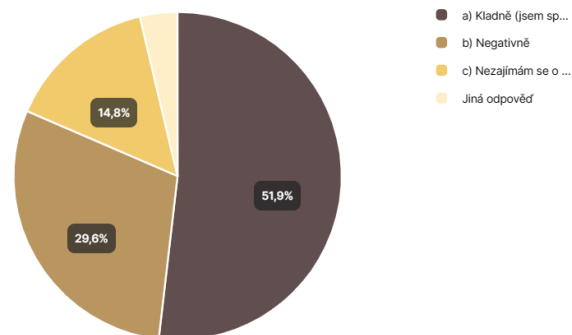
4. Ako hodnotíte financovanie Vášho DHZO?

Obrázok 15 Graf otázky č. 4 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Zlepšenie transparentnosti a dostupnosti informácií o financovaní môže prispieť k zvýšeniu povedomia a angažovanosti členov v otázkach týkajúcich sa finančnej stability a prosperujúceho fungovania ich jednotiek.

4. Jak hodnotíte financování Vašeho JSDH?

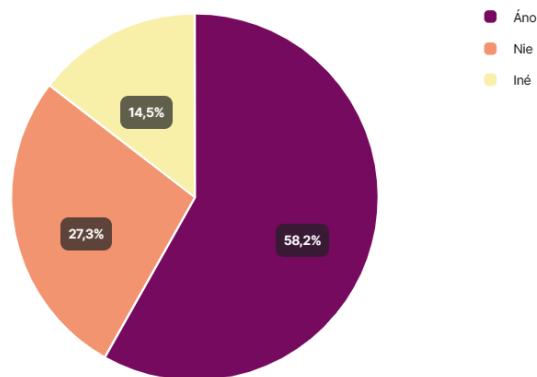
Obrázok 16 Graf otázky č. 4 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Viacej ako polovica opýtaných členov DHZO Slovenskej republiky, konkrétne 58,2% (vid'. obr. č. 17), vyjadrila spokojnosť so súčasným technickým a materiálnym zabezpečením ich zborov. Tento vysoký podiel spokojných respondentov naznačuje, že väčšina zborov v Slovenskej republike disponuje adekvátnym vybavením na plnenie ich úloh a povinností v oblasti požiarnej ochrany.

Na druhej strane, v susednom štáte bolo zvolené len dve možné odpovede, áno a nie, pri hodnotení spokojnosti s technickým a materiálnym zabezpečením. Zistilo sa, že 66,7% respondentov zvolilo odpoveď "áno", zatiaľ čo 33,3% uviedlo "nie" (vid'. obr. č. 18). Tento pomer môže naznačovať väčšiu rôznorodosť v kvalite a dostupnosti technického vybavenia medzi jednotlivými zbormi v Českej republike.

Je dôležité skúmať dôvody, prečo časť respondentov v Českej republike vyjadrila nespokojnosť so súčasným technickým a materiálnym zabezpečením ich zborov. Možno to súvisí s nedostatkom finančných prostriedkov na nákup a údržbu techniky, neefektívnym využitím dostupných zdrojov alebo inými faktormi, ako je napríklad zastarané vybavenie. Analyzujúc tieto dôvody môžeme identifikovať oblasti, ktoré vyžadujú zlepšenie a určiť konkrétne kroky na ich riešenie.

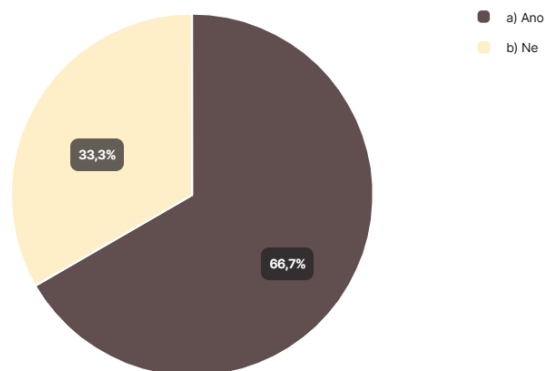
5. Ste spokojný s technickým a materiálním zabezpečením Vášho DHZO?

Obrázok 17 Graf otázky č. 5 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Navrhujeme preto dôkladnú analýzu stavu technického a materiálneho vybavenia jednotlivých zborov v Českej republike a preskúmanie možností na jeho zlepšenie. To môže zahŕňať identifikáciu potrebných investícií do modernizácie a údržby techniky, zlepšenie distribúcie zdrojov medzi zborov a posilnenie spolupráce s verejnými inštitúciami a partnerskými organizáciami. Zabezpečenie adekvátneho technického vybavenia je kľúčové pre účinnú a spoľahlivú činnosť dobrovoľných hasičských jednotiek a ich schopnosť úspešne zvládať náročné situácie požiarnej ochrany.

5. Jste spokojený s technickým a materiálním zabezpečením Vašeho JSDH?

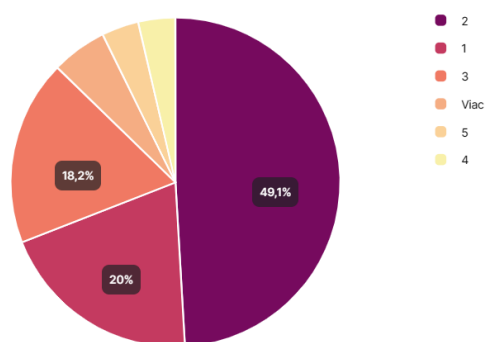
Obrázok 18 Graf otázky č. 5 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Takmer polovica zúčastnených slovenských hasičov DHZO (49,1%, vid'. obr. č. 19) uviedla, že ich jednotka má k dispozícii dve hasičské autá. Druhou najčastejšou odpoveďou (20%) bolo, že jednotka disponuje jedným až dvoma požiarnymi vozidlami. Tieto výsledky

naznačujú, že väčšina respondentov má k dispozícii len obmedzený počet požiarnych vozidiel, čo predstavuje zhruba dve tretiny odpovedajúcich.

Na strane českých účastníkov boli identifikované rovnaké možnosti odpovedí, avšak formulované inak, pričom 48,1% (viď. obr. č. 20), respondentov uviedlo, že ich jednotka má jeden alebo dva požiarné vozidlá, čo predstavuje približne polovicu zúčastnených. Tento pomer naznačuje podobnú situáciu v Českej republike v porovnaní so Slovenskom, pokiaľ ide o dostupnosť požiarnych vozidiel.

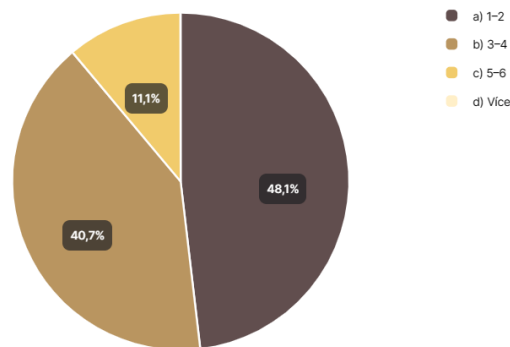
6. Koľko požiarnych automobilov má Vaša jednotka k dispozícii?

Obrázok 19 Graf otázky č. 6 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Zvýšenie počtu požiarnych vozidiel v jednotkách by mohlo výrazne prispieť k zvýšeniu rýchlosti a efektívnosti zásahu pri požiaroch a iných núdzových situáciách. Dostupnosť viacerých vozidiel umožňuje lepšiu koordináciu a distribúciu zdrojov v prípade väčších udalostí a zároveň poskytuje rezervné možnosti v prípade poruchy alebo neprítomnosti niektorého z vozidiel. Je preto dôležité posilniť kapacity požiarného vybavenia jednotiek a zabezpečiť ich primerané financovanie a údržbu.

6. Kolik požárních automobilů má Vaše jednotka k dispozici?

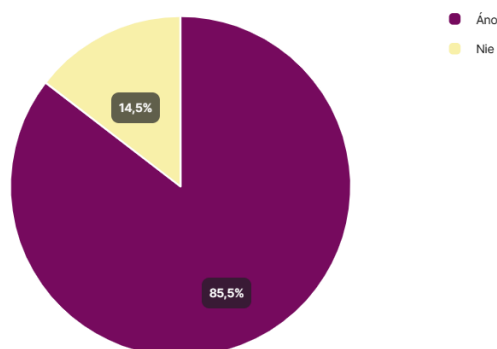

Obrázok 20 Graf otázky č. 6 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

V otázke týkajúcej sa počtu cisternových automobilových striekačiek (CAS) sa väčšina respondentov na strane Slovenska (takmer 85%, vid'. obr. č. 21) vyjadrila, že majú CAS zaradenú medzi svoje zásahové vozidlá. To znamená, že táto forma vybavenia je považovaná za dôležitú a nevyhnutnú pre ich požiarne jednotky.

Na českej strane sa drvivá väčšina respondentov (takmer 89%, vid'. obr. č. 22) vyjadrila kladne, uvádzajúc, že majú CAS zaradenú medzi svoje zásahové vozidlá. Tieto výsledky poukazujú na vysokú dôležitosť CAS pre požiarne jednotky v Českej republike a ich časté využívanie pri zásahoch.

7. Nachádza sa vo Vašom DHZO CAS (Cisternová automobilová striekačka)

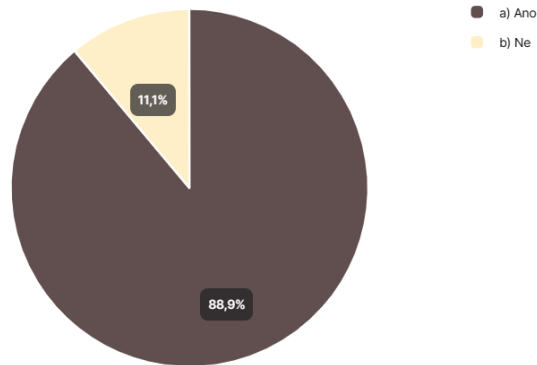

Obrázok 21 Graf otázky č. 7 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Z týchto výsledkov je zrejmé, že CAS je kľúčovým vybavením pre väčšinu požiarnych jednotiek na oboch stranách. Tieto vozidlá sú dôležité pre ich schopnosť poskytnúť dostatočné množstvo vody pri požiaroch a iných núdzových situáciách. Je preto nevyhnutné,

aby jednotky mali primeraný počet a kvalitné CAS a aby bola zabezpečená ich údržba a dostupnosť počas zásahov.

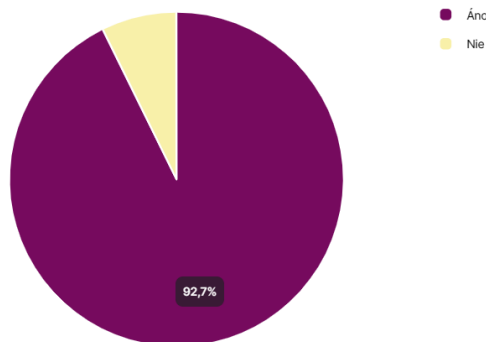
7. Nachází se ve Vašem JSDH cisternová automobilová stříkačka (CAS)?

Obrázok 22 Graf otázky č. 7 z českého (Vlastný zdroj, 2024)

Z dotazníkových odpovedí vyplýva, že 92,7% (viď. obr. č. 23) slovenských požiarnych jednotiek vlastní protipovodňový vozík.

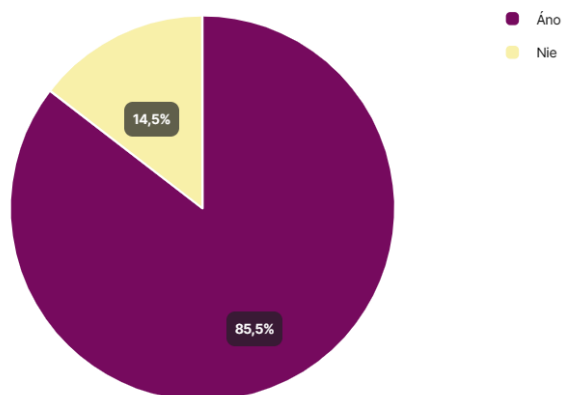
13. Nachádza sa vo Vašom DHZO protipovodňový vozík?

Obrázok 23 Graf otázky č. 13 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Z tejto väčšiny je takmer 82,5% (viď. obr. č. 24) spokojných s jeho technickým a materiálnym vybavením, čo poukazuje na dôveryhodnosť a účinnosť tohto vybavenia voči požiadavkám požiarnej ochrany v Slovenskej republike.

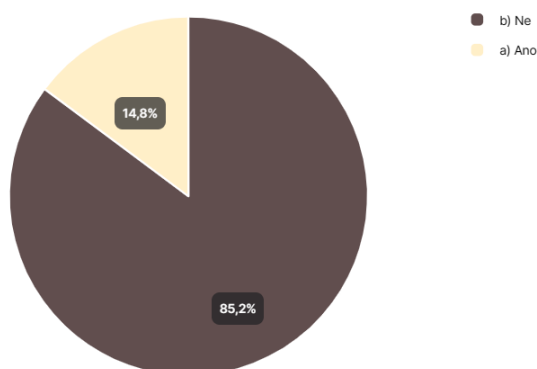
14. Ste spokojný s výbavou Vášho protipovodňového vozíka?

Obrázok 24 Graf otázky č. 14 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Na české straně respondentů se jen 14,8% (viz obr. č. 25) vyjádřilo pozitivně k otázce číslo 13, která se týkala protipovodňových vozíků. Z těchto respondentů, většina (86,7% obr. 26) však následně odpověděla negativně na následující otázku. Tieto výsledky by mohli naznačovať, že existuje určitý stupeň nespokojnosti s technickým vybavením protipovodňových vozíkov medzi českými požiarnymi jednotkami.

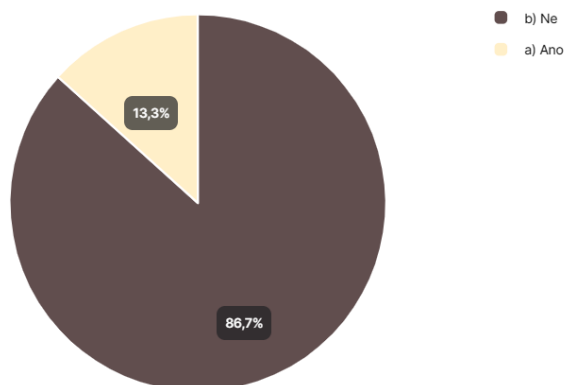
13. Nachází se ve Vašem JSDH protipovodňový vozík?

Obrázok 25 Graf otázky č. 13 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Je důležité venovať pozornosť týmto výsledkom, pretože protipovodňové vozíky sú kľúčovým vybavením pre požiarné jednotky pri riešení povodní a iných vodných havárií. Ich spoľahlivosť a funkčnosť majú významný vplyv na úspech záchranných operácií a minimalizáciu škôd spôsobených povodňami.

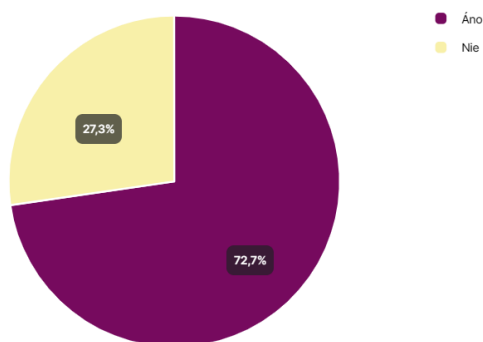
14. Jste spokojený s výbavou Vašeho protipovodňového vozíku?

Obrázok 26 Graf otázky č. 14 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

V dotazníkoch sa 72,7%, (vid'. obr. č. 27) slovenských respondentov vyjadrilo kladne k technickému a materiálnemu zabezpečeniu pre prvú pomoc, čo naznačuje relatívne dobrú úroveň vybavenia tejto oblasti v požiarnych jednotkách na Slovensku. Podobne, českí respondenti v dotazníku vyjadrili kladné stanovisko v percentuálnom zastúpení 77,8%, (vid'. obr. č. 28).

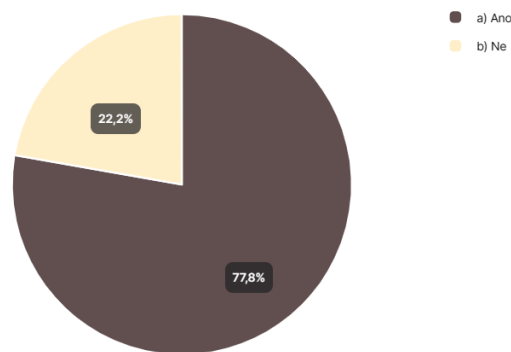
15. Ste spokojný s Vaším technickým a materiálnym zabezpečením na prvú pomoc?

Obrázok 27 Graf otázky č. 15 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Tieto výsledky naznačujú, že aj české požiarné jednotky majú primerané technické a materiálne vybavenie na poskytovanie prvej pomoci.

15. Jste spokojený/spokojen s Vaším technickým a materiálním zabezpečením na první pomoc

Obrázok 28 Graf otázky č. 15 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)

Je však důležité venovat pozornost všem nedostatkom a zlepšovacím príležitostiam, aby sa zabezpečila optimálna úroveň poskytovania prvej pomoci. Dôležité je nielen mať dostatočné vybavenie, ale aj zabezpečiť, že pracovníci sú riadne školení a že sú dodržiavané všetky normy a postupy týkajúce sa poskytovania prvej pomoci. Takéto kroky sú nevyhnutné na zabezpečenie bezpečnosti a zdravia počas hasičských operácií a pri zvládaní núdzových situácií.

9 NAVRHNUTÉ RIEŠENIA

Po dôkladnej analýze organizácie a technického vybavenia dobrovoľných hasičských zborov v Slovenskej a Českej republike sme identifikovali niekoľko kľúčových oblastí, v ktorých je potrebné zlepšiť súčasné postupy a pristúpiť k implementácii nových riešení. Tieto oblasti zahŕňajú financovanie, modernizáciu techniky, vzdelávanie, rozšírenie členského základu a spoluprácu s miestnymi komunitami.

V oblasti financovania navrhujeme podrobnejšiu analýzu existujúceho finančného modelu a hľadanie nových zdrojov financovania pre dobrovoľné hasičské zborové jednotky. To môže zahŕňať podporu zo strany verejných inštitúcií, grantové programy alebo spoluprácu s miestnymi podnikmi a organizáciami. Dôležité je aj zväziť dlhodobú udržateľnosť financovania a vytvorenie rozpočtových plánov, ktoré budú zodpovedať potrebám zborov v priebehu času.

V snahe zlepšiť technické vybavenie navrhujeme investície do modernizácie technológií a nástrojov, aby boli dobrovoľné hasičské zborové jednotky lepšie pripravené na zásahy pri požiaroch a iných núdzových situáciách. Okrem toho je dôležité zamerať sa na pravidelnú údržbu a aktualizácie technického vybavenia, aby sa zabezpečila jeho spoľahlivosť a funkčnosť v dlhodobom horizonte. Plánujeme tiež vypracovať stratégie pre efektívne využitie technológií a zabezpečiť školenia pre členov zborov, aby boli schopní účinne pracovať s novým vybavením.

Vzdelávanie dobrovoľných hasičov je kľúčové pre ich efektívnu činnosť. Navrhujeme preto poskytovanie odbornej prípravy a kontinuálneho vzdelávania, aby mohli lepšie porozumieť novým technológiám, bezpečnostným postupom a najlepším praktikám v požiarnej ochrane. Plánujeme vytvoriť komplexný vzdelávací program, ktorý bude zahŕňať širokú škálu tém, vrátane prvých zásahov, riadenia krízových situácií a bezpečnostných protokolov.

Rozšírenie členského základu je dôležité pre posilnenie dobrovoľného hasičského hnutia. Preto navrhujeme aktívnu rekrutáciu nových členov do zborov, aby sa zvýšila ich dostupnosť a schopnosť reagovať na požiare a iné núdzové situácie. Zároveň je dôležité posilniť spoluprácu s miestnymi komunitami a inštitúciami, aby sa zlepšila informovanosť a pripravenosť na riešenie požiarov a iných havárií. Navrhujeme vytvoriť osvetové kampane a podporovať dobrovoľníctvo ako súčasť aktívnej komunity.

V závere, posilňovanie spolupráce s miestnymi komunitami a organizáciami je kľúčové pre zlepšenie celkovej požiarnej ochrany. Organizovanie vzdelávacích podujatí a podpora

dobrovolnictva a spolupráce môžu prispieť k zvýšeniu povedomia a pripravenosti miestnych komunit na riešenie núdzových situácií. Plánujeme vypracovať konkrétne projekty spolupráce s miestnymi komunitami, ktoré budú zamerané na zlepšenie komunikácie, koordinácie a pripravenosti na riešenie núdzových situácií.

Tieto riešenia a postupy by mali byť implementované v rámci komplexného strategického plánu, ktorý bude zameraný na posilnenie dobrovoľného hasičského hnutia a zlepšenie požiarnej ochrany v oboch krajinách. Je nevyhnutné, aby sa tieto iniciatívy realizovali v tesnej spolupráci so všetkými zainteresovanými stranami a podporovali sa dostatočnými zdrojmi a financiami.

ZÁVER

V dnešnej dobe je dobrovoľné hasičské hnutie nezastupiteľnou súčasťou požiarnej ochrany v mnohých krajinách, vrátane Slovenskej a Českej republiky. Jeho úloha nie je obmedzená len na aktívny zásah počas požiarov, ale zahŕňa aj preventívne opatrenia a vzdelávanie verejnosti. Cieľom našej bakalárskej práce je uskutočniť detailnú analýzu organizácie a technického vybavenia dobrovoľných hasičských zborov v týchto krajinách, aby sme poskytli komplexný pohľad na ich fungovanie a prispeli k zlepšeniu celkovej požiarnej ochrany.

V teoretickej časti práce sme sa zamerali na význam a definíciu dobrovoľného hasičského hnutia a jeho vzťah k legislatívnemu rámcu. Podrobne sme analyzovali právne predpisy a organizačné aspekty ovplyvňujúce činnosť dobrovoľných hasičských zborov v Slovenskej a Českej republike, pričom sme kládli dôraz na historický kontext a súčasné normy platné v týchto krajinách.

Ďalej sme preskúmavali organizačnú štruktúru a geografické rozmiestnenie dobrovoľných hasičských zborov, s dôrazom na distribúciu síl a prostriedkov v rôznych oblastiach. Zvláštnu pozornosť sme venovali porovnaniu geografického umiestnenia síl a prostriedkov v oblastiach s rôznou hustotou obyvateľstva a geografickými podmienkami.

Praktická časť našej práce sa zameriavala na podrobný terénny výskum, ktorý využíval rôzne kvalitatívne metódy zberu dát, ako sú rozhovory s odborníkmi a analýza súčasného stavu prostredníctvom dotazníkov. Hlavným cieľom bolo hlbšie porozumieť potrebám dobrovoľných hasičov a identifikovať oblasti, ktoré je možné zlepšiť. Na základe získaných výsledkov sme vypracovali konkrétne opatrenia a riešenia, ktoré by mohli prispieť k efektívnejšiemu fungovaniu dobrovoľných hasičských zborov.

V závere našej práce sme sumarizovali získané poznatky a navrhli ďalšie kroky, ktoré by mohli byť prijaté na základe výsledkov analýzy. Veríme, že naša práca prinesie hodnotné informácie pre odborníkov v oblasti požiarnej ochrany a prispeje k efektívnejšiemu fungovaniu dobrovoľných hasičských zborov v Slovenskej a Českej republike.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATURY

BALLAY, Michal, 2022. PRÁVNÝ RÁMEC DOBROVOLEŇNÝCH HASIČSKÝCH ZBOROV OBCÍ. Online. Krízový manažment. Roč. 1, č. 1, s. 6. ISSN 2730 – 0544. Dostupné z: <https://drepo.uniza.sk/bitstream/handle/hdluniza/832/1671526026-KM-2-2022-28-33.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. [cit. 2023-10-24].

BRECHTA, Bohumil, GRASSEOVÁ, Monika (ed.), 2013. Efektivní rozhodování: analyzování, rozhodování, implementace a hodnocení. Brno: Edika. ISBN 978-80-266-0179-1.

CAS K 25 Liaz 101, 2011. Online. Požáry.cz. Roč. 1, č. 1, s. 1. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/46144-cas-k-25-liaz-101-860-dobytcak-ci-kabina-pro-muzstvo/>. [cit. 2024-04-22].

Cisternová automobilová stříkačka na podvozku Iveco Daily je novinkou ve vozovém parku hasičů obce Běloves, 2014. Online. Požáry.cz. Roč. 1, č. 1, s. 1. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/88128-cisternova-automobilova-strikačka-na-podvozku-iveco-daily-je-novinkou-ve-vozovem-parku-hasicu-obce-beloves/>. [cit. 2024-04-22].

CHROMEK, Ivan a MRAČKOVÁ, Eva, 2018. Postavenie a úlohy dobrovoľných hasičských jednotiek v integrovanom záchrannom systéme. Online. Roč. 2018, č. 1. Technická univerzita vo Zvolene, Drevárska fakulta Masaryka: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, z.s. Lumírova 13 700 30 Ostrava - Výškovice. ISSN 1804-1639. Dostupné z: DSpace at VSB Technical University of Ostrava, <https://core.ac.uk/reader/161966861>. [cit. 2023-10-24].

KRZEMIENŃ, Patrycja; KONÁRIK, Milan a SVETLÍK, Jozef, 2022. Dobrovoľné hasičské zbory pre bezpečnosť na poľsko-slovenskom pohraničí. Online. 1. Varšava: Akadémia WSB. ISBN 978-83-66794-66-5. Dostupné z: https://wsb.edu.pl/files/pages/1535/straz_pozarna_v_svl_interaktywny.pdf. [cit. 2023-10-24].

Návod k obsluhu PS 12, 2020. Online. In: Návod k obsluhu PS 12. 1. CHUDENICE, s. 13. Dostupné z: <https://www.chudenice.info/file.php?nid=15817&oid=5868836>. [cit. 2024-04-22].

Přenosné motorové stříkačky TOHATSU, 2008. Online. Požáry.cz. Roč. 1, č. 1, s. 1. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/12860-prenosne-motorove-strikacky-tohatsu/>. [cit. 2024-04-22].

Tatra 815 CAS 32 6x6, 2024. Online. Hasiči Kopřivnice. Roč. 1, č. 1, s. 1. Dostupné z: <http://hasici.koprivnice.org/technika-a-vybaveni/cas-32-tatra-815-6x6/>. [cit. 2024-04-22].

Tatra T138 CAS 32, 2017. Online. SDH Klecany. Roč. 1, č. 1, s. 1. Dostupné z: <http://sdhklecany.cz/technika/auta/tatra-t-138/>. [cit. 2024-04-22].

Technický automobil – Avia 31, 2024. Online. HASIČI VYSOKÉ MÝTO. Roč. 1, č. 1, s. 1. Dostupné z: <https://hasici.vmyto.cz/technika/da-avia-32/>. [cit. 2024-04-22].

Vyhláška Ministerstva Slovenskej republiky číslo 162/2006 Zb. o prevádzkovaní a kontrole hasičskej techniky a vecných prostriedkov, 2006. In: .

Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001. In: .

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 129/2002 Zb. o IZS, 2002. In: .

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 314/2001 Zb. o ochrane pred požiarmi, 2001. In: .

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 37/2014 Zb. o Dobrovoľnej požiarnej ochrane, 2014. In: .

ZHÁNĚL, Jiří; HELLENBRANDT, Vladimír a SEBERA, Martin, 2014. Metodologické výzkumé práce. Online. 1. Brno: Masarykova Univerzita. ISBN 978-80-210-6857-5. Dostupné z: pdf. [cit. 2024-04-22].

Dobrovolní hasiči ve Středočeském kraji: historie a současnost, 2016. [Praha]: Středočeský kraj. ISBN 978-80-904864-8-5.

Dobrovolní hasiči Olomouckého kraje, 2016. Olomouc: Olomoucký kraj. ISBN 978-80-87982-42-6.

ROSSINSKI, Lucie, 2014. Dobrovolní hasiči v České republice. Diplomová práce. Praha: UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ Katedra studií občanské společnosti.

SCHÜLLEROVÁ, BARBORA, 2010. Sbor dobrovolných hasičů - významná složka integrovaného záchranného systému. Bakalářská práce. Brno: VYSOKÉ UČENÍ

TECHNICKÉ V BRNĚ, FAKULTA CHEMICKÁ ÚSTAV CHEMIE A TECHNOLOGIE
OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.

KIRSCHMAN, Ellen, 2015. Život s hasičem: vše, co by měla vědět rodina hasiče. Přeložil
Zuzana DITTRICHOVÁ, přeložil Barbora BALKOVÁ. Spektrum (Sdružení požárního a
bezpečnostního inženýrství). V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství.
ISBN 978-80-7385-170-5.

NITRA, Josef, 2021. Pompiéři, požárníci, hasiči: dějiny českého hasičství. 2., aktualizované
vydání. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton. ISBN 978-80-7553-848-2.

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

CAS Cisternová automobilová striekačka

ČR Česká republika

DHZO Dobrovolný hasičský zbor obce

DPO Dobrovolná požiarna ochrana

HaZZ Hasičský a záchranný zbor

HZS Hasičský záchranný sbor

JPO Jednotky požiarnej ochrany

JSDH Jednotka sboru dobrovolných hasičov

MV Ministerstvo vnútra

NR Národná Rada

SR Slovenská republika

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1 Znak Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky (DPO SR, 2024)..	20
Obrázok 2 Znak Zboru dobrovoľných hasičov Českej republiky (SH ČMS, 2024)	21
Obrázok 3 Prenosná striekačka 12 R (Návod k obsluhu PS 12, 2020).....	30
Obrázok 4 Prenosná striekačka TOHATSU VC 82 ASE (Prenosné motorové stříkačky TOHATSU, 2008)	31
Obrázok 5 Cisternová automobilová striekačka Iveco Daily (Maroš Bobák, 2024).....	33
Obrázok 6 Cisternová automobilová striekačka Tatra 815 (Maroš Bobák, 2024)	34
Obrázok 7 Cisternová automobilová striekačka K 25 Liaz 101 (Maroš Bobák, 2024).....	35
Obrázok 8 Cisternová automobilová striekačka 32 Tatra 138 (Maroš Bobák, 2024)	36
Obrázok 9 Dopravný automobil Ávia 31 (Maroš Bobák, 2024)	37
Obrázok 10 Strom problémov (Vlastné dáta, 2024)	45
Obrázok 11 Graf otázky č. 2 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	59
Obrázok 12 Graf otázky č. 2 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	59
Obrázok 13 Graf otázky č. 3 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	60
Obrázok 14 Graf otázky č. 3 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	60
Obrázok 15 Graf otázky č. 4 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	61
Obrázok 16 Graf otázky č. 4 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	62
Obrázok 17 Graf otázky č. 5 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	63
Obrázok 18 Graf otázky č. 5 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	63
Obrázok 19 Graf otázky č. 6 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	64
Obrázok 20 Graf otázky č. 6 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	65
Obrázok 21 Graf otázky č. 7 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	65
Obrázok 22 Graf otázky č. 7 z českého (Vlastný zdroj, 2024).....	66
Obrázok 23 Graf otázky č. 13 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	66
Obrázok 24 Graf otázky č. 14 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	67
Obrázok 25 Graf otázky č. 13 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	67
Obrázok 26 Graf otázky č. 14 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	68
Obrázok 27 Graf otázky č. 15 z slovenského dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	68
Obrázok 28 Graf otázky č. 15 z českého dotazníku (Vlastný zdroj, 2024)	69

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Kategória jednotiek s určeným číslom nebezpečenstva a výjazdovým časom DPO SR (Vyhláška MV SR č. 611/2006 zb.).....	23
Tabuľka 2 Počet hasičských jednotiek a ich dojazd DPO SR (Vyhláška MV SR č. 611/2006 zb.)	24
Tabuľka 3 Minimálny počet členov a techniky výjazdovej HJ DPO SR (Vyhláška MV SR č. 611/2006 zb.)	25
Tabuľka 4 Doba výjazdu určených JPO ČR (Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001).....	26
Tabuľka 5 Kategória jednotiek s určeným číslom nebezpečenstva a výjazdovým časom JPO ČR (Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001)	27
Tabuľka 6 Minimálny počet členov a techniky výjazdovej HJ JPO SR (Vyhláška MV ČR 247/2001 Zb., 2001).....	28
Tabuľka 7 Technické údaje PS 12 R (Návod k obsluhu PS 12, 2020)	29
Tabuľka 8 Technické údaje PS TOHATSU VC 82 ASE (vlastné dáta, 2024).....	31
Tabuľka 9 Technické údaje CAS 15 – IVECO Daily 70 C 15 D (Vlastné dáta, 2024).....	32
Tabuľka 10 Technické údaje CAS 32 T 815 (Vlastné dáta, 2024).....	33
Tabuľka 11 Technické údaje CAS K 25 L 101 (Vlastné dáta, 2024).....	34
Tabuľka 12 Technické údaje CAS 32 T 138 (Vlastné dáta, 2024).....	35
Tabuľka 13 Technické údaje DA – A 31 (Vlastné dáta, 2024)	37
Tabuľka 14 Rozdelenie účasti respondentov zo Slovenskej republiky podľa krajov (vlastné dáta, 2024)	57
Tabuľka 15 Rozdelenie účasti respondentov z Českej republiky podľa krajov (vlastné dáta, 2024)	58

